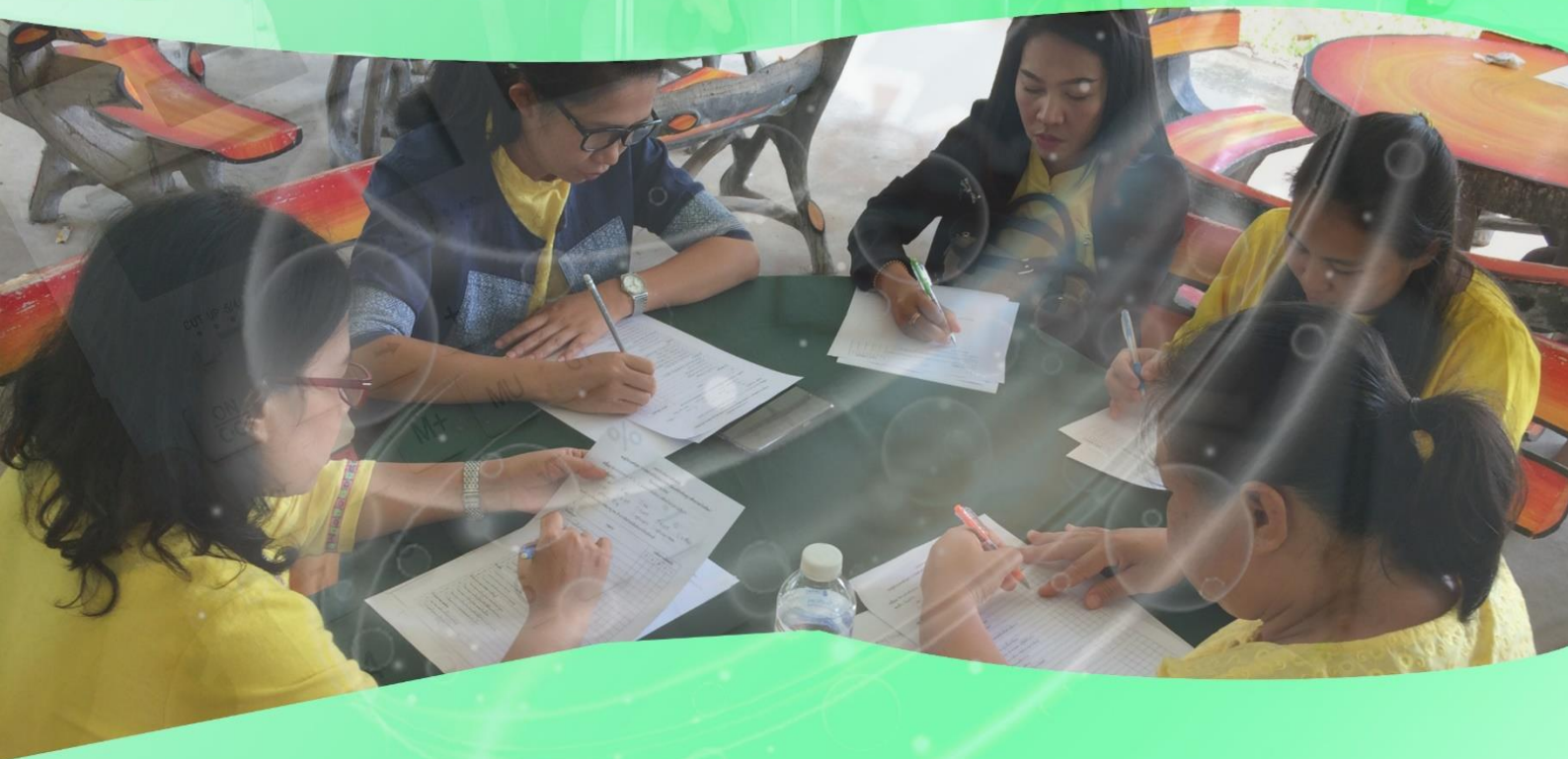

รายงาน

การประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียน
รายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ

รายงาน

การประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียน
รายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน

สถาบันพัฒนาการศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องที่ศึกษา	รายงานการประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน
ผู้รายงาน	นางรสาพร หม้อศรีใจ ครูชำนาญการพิเศษ
สังกัด	สถาบันพัฒนาการศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ
ที่ปรึกษา	นายจำเริญ มุลพอง
ปีที่ศึกษา	2562

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน 2) ประเมินการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน 3) ประเมินพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้ารับการพัฒนาที่นำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน และ 4) ประเมินผลลัพธ์ (Results) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนที่เกิดต่อองค์กร ดำเนินการประเมินโดยประยุกต์ใช้รูปแบบของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick Model)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนครั้งนี้ เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และครู กศน. ของสถานศึกษาที่ส่งข้าราชการครูเข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีสำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน จำนวน 27 คน มีพื้นที่ดำเนินการศึกษา ได้แก่ 1) กลุ่มศูนย์หลายดอย กศน.อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 2) กลุ่มศูนย์อิงดอย อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย 3) กลุ่มศูนย์ห้าขุนศึก อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย และ 4) กลุ่มศูนย์อู่ข้าวอู่น้ำ อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากการประเมินความพึงพอใจ การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม บันทึกข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยการสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้ดำเนินการประเมิน 4 ด้าน พบว่า ผลการประเมิน ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน 1) ด้านปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตาม หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน ที่ศึกษาความ พึงพอใจต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดสี่ด้าน ได้แก่ ด้านวิทยากร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านหลักสูตรและด้านประโยชน์ที่ได้รับ และระดับมากสองด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมและด้านสื่อ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือ เรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียนในระดับมากขึ้นไป จำนวน 27 คน คิดเป็น ร้อยละ 100 2) ด้านการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียน รายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน มีผู้ที่ได้คะแนนรวมไม่น้อย กว่าร้อยละ 60 จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 100 3) ด้านพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้ารับ การพัฒนาที่นำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการพัฒนาทุกคนนำ ความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีไปปรับปรุงและ จัดทำหนังสือเรียน นำไปปรับใช้ในการจัดทำและแนะนำครู กศน.ในการจัดทำใบความรู้ ใบงานและ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดทำบทเรียนออนไลน์ และ 4) ด้านผลลัพธ์ (Results) ที่เกิด ต่อองค์กร ที่ศึกษาผลกระทบจากการพัฒนาของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียน รายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียนที่มีต่อสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษาทุกแห่งที่ส่งข้าราชการครูเข้ารับการพัฒนาได้รับประโยชน์ในด้านการ จัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี จากสรุปผลการอบรม เอกสารประกอบการอบรมตามหลักสูตร การจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี การวางแผนเพื่อยกร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ การทำสื่อ ใบความรู้รวมถึงส่งผลให้สถานศึกษามีแผนในการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีเพิ่มเติม การปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาเสรี การพัฒนาบุคลากรในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีและ การจัดทำหนังสือเรียน โดยให้ข้าราชการครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เมื่อนำผลการประเมินเทียบกับเกณฑ์ ที่ใช้ในการประเมินที่กำหนดไว้ พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับ
ครูการศึกษาออกโรงเรียนฉบับนี้ได้รับคำปรึกษา แนะนำตลอดจนได้รับกำลังใจเป็นอย่างดีจาก
คณะทำงานและนายจำเริญ มุลพอง ผู้อำนวยการ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบคุณ
ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการที่ผ่านการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี
สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน ครู กศน. รองศาสตราจารย์ ธนรัชต์ ศิริสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สุวรรณี ยะหะกร อาจารย์จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และนางอรวรรณ
พึงเพราะ ครูชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน.ภาคเหนือที่มีส่วนสำคัญที่ช่วยให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จ
ลุล่วงไปด้วยดีรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องที่ช่วยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
ของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ ที่ได้ให้ความสะดวกและความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้

สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

กันยายน 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การประเมิน	2
ขอบเขตการประเมิน	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ 2562	7
หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	7
หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน	12
จุดมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินหลักสูตร	16
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการประเมินหลักสูตร	19
การประเมินรูปแบบเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick)	22
ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการลงมือทำของจอห์น ดิวอี้ (Learning by doing)	27
ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy)	28
หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	
ตำแหน่งครูมีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
กรอบแนวคิดการประเมิน	35
แบบแผนการประเมิน	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมิน	38
รูปแบบที่ใช้ในการประเมิน	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
บทที่ 4 ผลการศึกษา	49
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลการประเมินและข้อเสนอแนะ	59
สรุปผลการประเมิน	59
อภิปรายผล	62
ข้อเสนอแนะ	66
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	71
คณะทำงาน	72
แบบสรุปผลการประเมินความพึงพอใจผู้เข้ารับการพัฒนาล้ำสุด	
การจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียน	73
แบบสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้ารับการพัฒนาล้ำสุด	
การจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียน	76
แบบสัมภาษณ์ (ผู้บริหาร) การประเมินหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียน	
รายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียน	77
แบบสัมภาษณ์ (ผู้เข้ารับการพัฒนา) การประเมินหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียน	
รายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียน	78
ประเด็นการสนทนากลุ่มการประเมินหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียน	
รายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียน	79

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	10
ตารางที่ 2 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2559)	12
ตารางที่ 3 กระบวนการพัฒนาครูในการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี	14
ตารางที่ 4 กระบวนการติดตามหลังการพัฒนา	15
ตารางที่ 5 การวัดและประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน	15
ตารางที่ 6 แสดงแบบแผนการประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน	36
ตารางที่ 7 แสดงการดำเนินการประเมินตามแบบแผนการประเมิน	47
ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบประเมิน	50
ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลระดับความพึงพอใจ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน	51
ตารางที่ 10 แสดงความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียน รายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน	52
ตารางที่ 11 แสดงคะแนนผลการฝึกปฏิบัติตามใบงานและคะแนนผลการทดสอบหลังเรียน	55

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบการจัดกระบวนการศึกษา	20
แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร	35

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สืบเนื่องจากในปีงบประมาณ 2561 สำนักงาน กศน. ได้มอบหมายให้สถาบัน กศน. ภาคทุกแห่งทำหน้าที่เป็นหน่วยอบรมพัฒนาครูแบบครบวงจร โดยให้เสนอขอจัดตั้งเป็นหน่วยพัฒนาและพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ซึ่งสถาบัน กศน. ภาคเหนือ ได้ดำเนินการขอจัดตั้งเป็นหน่วยพัฒนาและพัฒนาหลักสูตรเสนอต่อสถาบันครูพัฒนาและได้รับการรับรอง จำนวน 2 หลักสูตร ได้แก่ 1) หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพครู กศน. ด้านการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรี สาระการประกอบอาชีพ และ 2) หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน แล้วนั้น

จากนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ 2562 ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ข้อที่ 6.3 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับอย่างต่อเนื่องให้มีความรู้และทักษะตามมาตรฐานตำแหน่งให้ตรงกับสายงาน ความชำนาญและความต้องการของบุคลากร ดังนั้นในปีงบประมาณ 2562 สถาบัน กศน.ภาคเหนือ โดยส่วนจัดการศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้จัดทำโครงการการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562 โดยใช้หลักสูตรที่ผ่านการรับรองจากสถาบันครูพัฒนาทั้ง 2 หลักสูตรข้างต้น เพื่อพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ให้มีความรู้ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกและการจัดทำหนังสือเรียนตามหลักสูตรรายวิชาเลือกของสถานศึกษา จากการเปิดรับสมัครผู้เข้ารับการอบรมทั้งสองหลักสูตร พบว่ามีผู้ที่คุณสมบัติผ่านเกณฑ์พิจารณาเพียง 1 หลักสูตร คือ หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน ซึ่งเป็นหลักสูตรระดับกลาง

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ 2562 ตลอดจนสอดคล้องกับพันธกิจของสถาบัน กศน.ภาคเหนือ ข้อที่ 2 ด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัย ในปีงบประมาณ 2562 สถาบัน กศน. ภาคเหนือ จึงได้จัดทำโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562 และจะประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน โดยใช้รูปแบบของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick Model) ซึ่งเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการประเมินโครงการหรือหลักสูตรฝึกอบรมโดยจะประเมินผล 4 ระดับ คือ การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) การประเมินการเรียนรู้ (Learning) การประเมินพฤติกรรม (Behavior) และการประเมินผลลัพธ์ (Results)

ที่เกิดต่อองค์กร เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากร
สายงานการสอน ให้มีความรู้และทักษะตามมาตรฐานตำแหน่งให้ตรงกับสายงาน ความชำนาญและความ
ต้องการของบุคลากรต่อไป

วัตถุประสงค์การประเมิน

1. เพื่อประเมินปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำ
หนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน
2. เพื่อประเมินการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำ
หนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน
3. เพื่อประเมินพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้ารับการพัฒนาที่นำความรู้และทักษะจาก
การพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษา
ออกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน
4. เพื่อประเมินผลลัพธ์ (Results) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือ
เรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนที่เกิดต่อองค์กร

ขอบเขตการประเมิน

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากร ซึ่งประกอบด้วย
 - 1.1 ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และครู กศน.
ของสถานศึกษาที่ส่งข้าราชการครูเข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี
สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน จำนวน 2 รุ่น ได้แก่
รุ่นที่ 1 มีข้าราชการเข้ารับการพัฒนาโดยเน้นข้าราชการครูที่มาจากสถานศึกษาในเขต
ภาคเหนือ กลุ่มศูนย์ 3 กลุ่ม จำนวน 25 คน ได้แก่
 - 1) กลุ่มศูนย์หลายตอย จำนวน 9 คน มาจากสถานศึกษา กศน.จำนวน 6 แห่ง ได้แก่
กศน.อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 3 คน กศน.อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
จำนวน 1 คน กศน.อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเมืองลำปาง จังหวัด
ลำปาง จำนวน 1 คน กศน.อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จำนวน 1 คน และสถาบัน กศน.ภาคเหนือ
จำนวน 2 คน
 - 2) กลุ่มศูนย์อิงตอย จำนวน 12 คน มาจากสถานศึกษา กศน.จำนวน 12 แห่ง ได้แก่
กศน.อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน จำนวน 1
คน กศน.อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน จำนวน 1 คน กศน.อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน จำนวน 1 คน

กศน.อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอสอง จังหวัดแพร่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา จำนวน 1 คน และกศน.อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จำนวน 1 คน

3) กลุ่มศูนย์ห้าขุนศึก จำนวน 4 คน มาจากสถานศึกษา กศน.จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ กศน.อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 1 คน และกศน.อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 คน

รุ่นที่ 2 มีข้าราชการเข้ารับการพัฒนาโดยเน้นข้าราชการครูที่มาจากสถานศึกษาในเขตภาคเหนือ กลุ่มศูนย์ 4 กลุ่ม จำนวน 27 คน ได้แก่

1) กลุ่มศูนย์หลายดอย จำนวน 11 คน มาจากสถานศึกษา กศน.จำนวน 10 แห่ง ได้แก่ กศน.อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเมืองจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 คน กศน.อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน จำนวน 1 คน และสถาบัน กศน.ภาคเหนือ จำนวน 2 คน

2) กลุ่มศูนย์อิงดอย จำนวน 9 คน มาจากสถานศึกษา กศน.จำนวน 9 แห่ง ได้แก่ กศน.อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน และกศน.อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน

3) กลุ่มศูนย์ห้าขุนศึก จำนวน 5 คน มาจากสถานศึกษา กศน.จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ กศน.อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย จำนวน 1 คน และกศน.อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย จำนวน 1 คน

4) กลุ่มศูนย์อู่ข้าวอู่น้ำ จำนวน 2 คน มาจากสถานศึกษา กศน.จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ กศน.อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 คน และกศน.อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และครู กศน. ของสถานศึกษาที่ส่งข้าราชการครูเข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน รุ่นที่ 2 เนื่องจากมีข้าราชการครูที่เข้ารับการพัฒนาเป็นตัวแทนครบทุกกลุ่มศูนย์ในเขตภาคเหนือ โดยเลือกจากสถานศึกษาที่ส่งข้าราชการครูเข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน กลุ่มศูนย์ละ 1 แห่ง ดังนี้

1) กลุ่มศูนย์ห้วยดอย กศน.อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 15 คน
ประกอบด้วย

- ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน
- ข้าราชการครู จำนวน 2 คน
- ครู กศน. จำนวนไม่เกิน 12 คน

2) กลุ่มศูนย์อิงดอย กศน.อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวน 14 คน
ประกอบด้วย

- ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน
- ข้าราชการครู จำนวน 1 คน
- ครู กศน. จำนวนไม่เกิน 12 คน

3) กลุ่มศูนย์ห้าขุนศึก กศน.อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย จำนวน 14 คน
ประกอบด้วย

- ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน
- ข้าราชการครู จำนวน 1 คน
- ครู กศน. จำนวนไม่เกิน 12 คน

4) กลุ่มศูนย์อู่ข้าวอู่น้ำ กศน.อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 14 คน
ประกอบด้วย

- ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน
- ข้าราชการครู จำนวน 1 คน
- ครู กศน. จำนวนไม่เกิน 12 คน

2. ด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ประเมินเฉพาะหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครู การศึกษานอกโรงเรียน (Creating Free Elective Course Textbooks For Non-Formal Education Teachers) ของหน่วยพัฒนาสถาบัน กศน.ภาคเหนือ ที่สถาบันครูพัฒนาให้การรับรอง ตามมติ คณะกรรมการครุสภา ครั้งที่ 5/2561 โดยประเมิน 4 ระดับ ได้แก่ 1) การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) 2) การประเมินการเรียนรู้ (Learning) 3) การประเมินพฤติกรรม (Behavior) และ 4) การประเมิน ผลลัพธ์ (Results) ที่มีต่อองค์กร

3. ด้านระยะเวลา เดือนตุลาคม 2561 – กันยายน 2562

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน (Creating Free Elective Course Textbooks For Non-Formal Education Teachers) หมายถึง หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียนของหน่วยพัฒนา สถาบัน กศน.ภาคเหนือ ที่สถาบันครูพัฒนาให้การรับรอง ตามมติคณะกรรมการครุสภา ครั้งที่ 5/2561

2. การประเมินหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอก โรงเรียน หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรว่าสามารถ ตอบสนองจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือไม่ โดยใช้รูปแบบของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick Model) และใช้ ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ

3. รูปแบบของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick) หมายถึง รูปแบบการประเมินหลักสูตร ซึ่งทำ การประเมินผล 4 ระดับ คือ การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) การประเมินการเรียนรู้ (Learning) การ ประเมินพฤติกรรม (Behavior) และการประเมินผลลัพธ์ (Results) ที่เกิดต่อองค์กร

4. การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) หมายถึง การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับ การพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียนที่มีต่อ หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน เช่น หลักสูตร/ เนื้อหาตรงกับความต้องการหรือไม่ ความคิดเห็นต่อเอกสารประกอบการอบรม ระยะเวลาการอบรม วิทยากรเป็นอย่างไร เป็นต้น

5. การประเมินการเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอก โรงเรียน ประกอบด้วย ผลการประเมินทักษะปฏิบัติและผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เข้ารับการพัฒนา ตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน

6. การประเมินพฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การประเมินผลการนำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการพัฒนา เมื่อกลับไปปฏิบัติงานว่าเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ มีการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้มากน้อยเพียงไร

7. การประเมินผลลัพธ์ (Results) ที่เกิดต่อองค์กร หมายถึง การประเมินผลกระทบจากการพัฒนาของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มีต่อสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน เช่น สถานศึกษามีการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเพิ่ม ผู้เข้ารับพัฒนานำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่ครู กศน.ของสถานศึกษาที่สังกัด เป็นต้น

8. ข้าราชการครู หมายถึง ข้าราชการครูที่เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน

9. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาที่ส่งข้าราชการครูเข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน

10. ผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง ครู กศน. ทุกประเภทของสถานศึกษาที่ส่งข้าราชการครูเข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน ยกเว้นข้าราชการครูที่เข้ารับการพัฒนา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หน่วยพัฒนา สถาบัน กศน.ภาคเหนือมีข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาข้าราชการให้เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพของสถาบันครูพัฒนาและสอดคล้องกับสภาพ ปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นของข้าราชการครูเพื่อใช้ในการพัฒนางาน กศน.ที่ตรงตามมาตรฐานตำแหน่งต่อไป

2. หน่วยพัฒนาอื่น ๆ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการครูในสังกัด

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการประเมินหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนใช้แนวคิดและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ 2562
2. หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน
4. จุดมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินหลักสูตร
5. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการประเมินหลักสูตร
6. การประเมินรูปแบบเคิร์กแพทริค (Kirkpatrick)
7. ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการลงมือทำของจอห์น ดิวอี้ (Learning by doing)
8. ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
9. หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดำแหน่งครูมีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ 2562

วิสัยทัศน์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระบุว่าคนไทยได้รับโอกาสการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัย สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีทักษะที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 มีเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรคือ ข้อที่ 9 บุคลากรของหน่วยงานและสถานศึกษาได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและระบบการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ข้อที่ 6.3 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับอย่างต่อเนื่องให้มีความรู้และทักษะตามมาตรฐานตำแหน่งให้ตรงกับสายงาน ความชำนาญและความต้องการของบุคลากร (สำนักงาน กศน., 2562)

2. หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองอุดมการณ์การจัดการศึกษาตลอดชีวิต และการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตามปรัชญา “คิดเป็น” เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและสังคม มีการบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญา ธรรม ศีลธรรม และวัฒนธรรม มุ่งสร้างพื้นฐานการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และ

พัฒนา ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้ว่า การศึกษานอกระบบเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม สามารถพึ่งพาตนเองได้และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของบุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์จากการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ให้มีความสำคัญกับการพัฒนากลุ่มเป้าหมายด้านจิตใจให้มีคุณธรรมควบคู่ไปกับพัฒนาการเรียนรู้ สร้างภูมิคุ้มกัน สามารถจัดการกับองค์ความรู้ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สร้างภูมิคุ้มกันตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งคำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้ที่อยู่นอกระบบและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสาร (สำนักงาน กศน., 2555: 1)

1.1 หลักการ

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดหลักการไว้ดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2555: 1)

- 1) เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นด้านสาระการเรียนรู้ เวลาเรียน และการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการบูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความแตกต่างของบุคคล ชุมชนและสังคม
- 2) ส่งเสริมให้มีการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
- 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยตระหนักว่าผู้เรียนมีความสำคัญ สามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
- 4) ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1.2 จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักยภาพในการประกอบอาชีพ และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการ จึงกำหนดจุดหมายดังต่อไปนี้ (สำนักงาน กศน., 2555: 2)

- 1) มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข
- 2) มีความรู้พื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิต และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- 3) มีความสามารถในการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และตามทันความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

4) มีทักษะการดำเนินชีวิตที่ดี และสามารถจัดการกับชีวิต ชุมชน สังคมได้อย่างมีความสุขตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5) มีความเข้าใจประวัติศาสตร์ชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย โดยเฉพาะภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ความเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

6) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และบูรณาการความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

1.3 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นประชาชนที่ไม่อยู่ในระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2551 ระบุว่า “เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษาให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยให้บุคคลซึ่งได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตามก็มีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยได้แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามกระบวนการและการดำเนินการที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้” (สำนักงาน กศน., 2555: 2)

1.4 ระดับการศึกษา

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแต่ละระดับใช้เวลาเรียน 4 ภาคเรียน ยกเว้นกรณีที่มีการเทียบโอน ทั้งนี้ต้องลงทะเบียนเรียนในสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน (สำนักงาน กศน., 2555: 2)

1.5 สารการเรียนรู้

สารการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 สาร ดังนี้

1) **สารทักษะการเรียนรู้** เป็นสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้ การจัดการความรู้ การคิดเป็นและการวิจัยอย่างง่าย

2) **สารความรู้พื้นฐาน** เป็นสารเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3) **สารการประกอบอาชีพ** เป็นสารเกี่ยวกับการมองเห็นช่องทางและการตัดสินใจประกอบอาชีพ ทักษะในอาชีพ การจัดการอาชีพอย่างมีคุณธรรม และการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง

4) **สาระทักษะการดำเนินชีวิต** เป็นสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สุขศึกษา พลศึกษาและศิลปศึกษา

5) **สาระการพัฒนาสังคม** เป็นสาระเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี หน้าที่พลเมือง และการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม

1.6 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย 5 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐาน การประกอบอาชีพ ทักษะการดำเนินชีวิต และการพัฒนาสังคม ซึ่งแต่ละสาระประกอบด้วยรายวิชาบังคับ และรายวิชาเลือกตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ ในโครงสร้างรายวิชาบังคับทุกรายวิชาผู้เรียนต้องลงทะเบียนเรียนตามที่กำหนด ส่วนรายวิชาเลือกสถานศึกษากำหนดได้ตามความต้องการ โดยพัฒนาหลักสูตรขึ้นเองหรือเลือกใช้จากที่สถานศึกษาอื่น หรือที่ส่วนกลางกำหนด และต้องทำโครงการอย่างน้อย 3 หน่วยกิต นอกจากนี้แต่ละระดับต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นตามเงื่อนไขการจบหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และกำหนดให้ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาต้องเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมจำนวนไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง (สำนักงาน กศน., 2555: 3)

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ที่	สาระการเรียนรู้	จำนวนหน่วยกิต					
		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษาตอนต้น		มัธยมศึกษาตอนปลาย	
		วิชาบังคับ	วิชาเลือก	วิชาบังคับ	วิชาเลือก	วิชาบังคับ	วิชาเลือก
1	ทักษะการเรียนรู้	5		5		5	
2	ความรู้พื้นฐาน	12		16		20	
3	การประกอบอาชีพ	8		8		8	
4	ทักษะการดำเนินชีวิต	5		5		5	
5	การพัฒนาสังคม	6		6		6	
รวม		36	12	40	16	44	32
		48 หน่วยกิต		56 หน่วยกิต		76 หน่วยกิต	
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต		100 ชั่วโมง		100 ชั่วโมง		100 ชั่วโมง	

หมายเหตุ วิชาเลือกในแต่ละระดับ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียน เรียนรู้จากการทำโครงการงาน จำนวนอย่างน้อย 3 หน่วยกิต

1.7 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พ.ศ.2559)

ในปีงบประมาณ 2559 สำนักงาน กศน. มีการปรับปรุงและเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ การดำเนินงานตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับ หลักสูตรรายวิชาเลือกโดยกำหนดไว้ว่า “รายวิชาเลือก ปรับให้มีทั้งวิชาเลือกบังคับและวิชาเลือกเสรี ซึ่ง แต่ละวิชาจำกัดให้ใช้จัดการเรียนรู้ในระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น ไม่นอญตให้ใช้ทั้ง 3 ระดับ ในด้านการ พัฒนาหลักสูตรวิชาเลือกบังคับสำนักงาน กศน.จะเป็นผู้พัฒนา สำหรับวิชาเลือกเสรีนั้นสถานศึกษาต้อง ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ระดับ ” ส่วนสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้รายวิชาเลือกนั้น กำหนดไว้ว่า สื่อรายวิชาเลือกบังคับสำนักงาน กศน. จะเป็นผู้จัดทำต้นฉบับ ส่วนสื่อวิชาเลือกเสรี สถานศึกษาจะเป็นผู้จัดหาหรือพัฒนาขึ้นเอง

จากการปรับปรุงหลักเกณฑ์ดังกล่าว สถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรี วิชาใดวิชาหนึ่งเพื่อใช้จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพียงระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น จึงเป็นภาระที่ต้องจัดทำ รายวิชาเลือกเสรีให้เพียงพอและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ระดับของแต่ละสาระนั้น ๆ ตามโครงสร้าง หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2559) ประกอบด้วย 5 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐาน การประกอบอาชีพ ทักษะการ ดำเนินชีวิต และการพัฒนาสังคมซึ่งแต่ละสาระประกอบด้วยรายวิชาบังคับ รายวิชาเลือกบังคับและรายวิชา เลือกเสรีตามจำนวนหน่วยที่กำหนดไว้ ในโครงสร้าง ดังนี้ (สถาบัน กศน. ภาคเหนือ 2561 : 12-13)

ตารางที่ 2 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2559)

ที่	สาระการเรียนรู้	จำนวนหน่วยกิต								
		ประถมศึกษา			มัธยมศึกษาตอนต้น			มัธยมศึกษาตอนปลาย		
		วิชาบังคับ	วิชาเลือก		วิชาบังคับ	วิชาเลือก		วิชาบังคับ	วิชาเลือก	
			บังคับ	เสรี		บังคับ	เสรี		บังคับ	เสรี
1	ทักษะการเรียนรู้	5	-		5	-		5	-	
2	ความรู้พื้นฐาน	12	2		16	3		20	3	
3	การประกอบอาชีพ	8	-		8	-		8	-	
4	ทักษะการดำเนินชีวิต	5	2		5	3		5	3	

ที่	สาระการเรียนรู้	จำนวนหน่วยกิต								
		ประถมศึกษา			มัธยมศึกษาตอนต้น			มัธยมศึกษาตอนปลาย		
		วิชา บังคับ	วิชาเลือก		วิชา บังคับ	วิชาเลือก		วิชา บังคับ	วิชาเลือก	
			บังคับ	เสรี		บังคับ	เสรี		บังคับ	เสรี
5	การพัฒนาสังคม	6	-		6	-		6	-	
รวม		36	4	8	40	6	10	44	6	26
		48 หน่วยกิต			56 หน่วยกิต			76 หน่วยกิต		
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต		200 ชั่วโมง			200 ชั่วโมง			200 ชั่วโมง		

3. หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน

(Creating Free Elective Course Textbooks for Non-Formal Education Teachers)

2.1 ระดับหลักสูตร : ระดับกลาง

2.2. สาระหลักสูตร

สาระหลักสูตรมีลักษณะ PCK ประกอบด้วย Pedagogy Knowledge คือ การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ Content Knowledge คือ บูรณาการสาระ

สาระการบูรณาการการสอนสาระเฉพาะ (PCK) คือ ปฏิบัติการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี

2.3. ระดับช่วงชั้น : การศึกษานอกระบบ

2.4. แนวคิดและหลักการของหลักสูตร

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 เป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียนซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์จากการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้ที่อยู่นอกระบบ ในการจัดการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้สื่อที่หลากหลาย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล ภูมิปัญญา ที่มีอยู่ในท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ครูสามารถพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ใกล้ตัวและข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2559 มีการปรับปรุงและเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การดำเนินงาน ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับรายวิชาเลือก โดยปรับให้มีทั้งวิชาเลือกบังคับ และวิชาเลือกเสรี โดยสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีตามความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ระดับพร้อมทั้งจัดหาหรือพัฒนาสื่อขึ้นเอง

ในปีงบประมาณ 2560 สถาบัน กศน.ภาคเหนือจึงได้จัดอบรมหลักสูตรการพัฒนาครู กศน.ด้านการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกแก่ครู กศน. จำนวน 40 คน จากสถานศึกษา จำนวน 36 แห่ง และติดตามผลการอบรมพร้อมทั้งสำรวจความต้องการในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี โดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 คน จากสถานศึกษา จำนวน 12 แห่ง ช่วงเดือนสิงหาคม ถึงเดือนกันยายน 2560 พบว่า ครู กศน.ร้อยละ 92.86 ต้องการพัฒนาการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี โดยนำหลักสูตรของสถานศึกษาซึ่งเป็นหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี และประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น รวมทั้งอาชีพที่โดดเด่นของชุมชนมาจัดทำหนังสือเรียน นอกจากนี้จะใช้ประกอบการเรียนการสอนแล้วยังเป็นการส่งต่อความรู้ในท้องถิ่นแก่ชนรุ่นหลังต่อไปได้อีกทางหนึ่ง

ครู กศน. ที่ได้รับความรู้และทักษะในการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีแล้วสามารถสร้างสื่อสิ่งพิมพ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนำความรู้มาหลอมรวมและบูรณาการสาระต่าง ๆ แล้วจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีได้อย่างเป็นรูปธรรม

ในฐานะที่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้เห็นความสำคัญในการพัฒนาครู กศน. ให้มีความรู้ ทักษะการปฏิบัติ ตลอดจนมีคุณลักษณะความเป็นครูในเรื่อง จัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพครูให้นำความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพต่อไป

2.5. วัตถุประสงค์หลักสูตร

- 1) ด้านความรู้ ผู้เข้ารับการพัฒนามีความรู้ในการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี
- 2) ด้านทักษะ ผู้เข้ารับพัฒนานำความรู้มาเชื่อมโยงกับทักษะโดยปฏิบัติการเขียนหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี
- 3) ด้านความเป็นครู ครูจะต้องเป็นผู้แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ เพื่อใช้เป็นสื่อช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วและมีคุณภาพ

2.6. กระบวนการพัฒนา

กระบวนการพัฒนาแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 จำนวน 3 วัน และระยะที่ 2 จำนวน 2 วัน (ระยะที่ 2 ห่างจากระยะที่ 1 เป็นเวลา 1 เดือน) รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 กระบวนการพัฒนาครูในการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี

วันที่	เวลา	จำนวน ชั่วโมง	สาระการพัฒนา (หัวข้อ)	กิจกรรม	วิทยากร	สื่อ
1	09.00 - 12.00	3	การวิเคราะห์ หลักสูตรและการ กำหนดเนื้อหาของ หนังสือเรียน รายวิชาเลือกเสรี	1. การบรรยาย 2. การฝึกปฏิบัติ 3. การนำเสนอและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน	1. รศ.ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์ 2. ผศ.ดร.สุวรรณี ยหะกร	1. เอกสารประกอบ การอบรม 2. PowerPoint 3. ใบงาน
	13.00 - 16.00	3	การจัดทำโครงสร้าง หนังสือเรียนรายวิชา เลือกเสรี			
2	09.00 - 16.00	6	การนำเสนอเนื้อหา กิจกรรม และการ จัดทำแบบทดสอบ ก่อนและหลังเรียน			
3	09.00 - 12.00	3	1. การเขียน ส่วนประกอบ ต่าง ๆ ตามรูปแบบ หนังสือเรียน รายวิชาเลือกเสรี 2. การ บรรณาธิกรณ์			
	13.00 - 16.00	3	การหาประสิทธิภาพ หนังสือเรียน รายวิชา เลือกเสรี	1. การบรรยาย 2. การฝึกปฏิบัติ		1. เอกสารประกอบ การอบรม 2. PowerPoint 3. แบบฝึกปฏิบัติ
4	13.00 - 16.00	12	การทบทวน กระบวนการจัดทำ หนังสือเรียน รายวิชา เลือกเสรี	1. นำเสนอผลการ จัดทำหนังสือเรียน รายวิชาเลือก เสรีที่พัฒนาขึ้น		1. ผลการจัดทำ หนังสือเรียนรายวิชา เลือก เสรีที่พัฒนาขึ้น 2. PowerPoint

วันที่	เวลา	จำนวน ชั่วโมง	สาระการพัฒนา (หัวข้อ)	กิจกรรม	วิทยากร	สื่อ
				2. แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน		3. แบบประเมินผล

2.7 กระบวนการติดตามหลังการพัฒนา

ตารางที่ 4 กระบวนการติดตามหลังการพัฒนา

ระยะเวลา หลังพัฒนา	ประเด็น การติดตาม	วิธีการ/รูปแบบ การติดตาม	วิทยากรผู้ติดตาม	ตัวชี้วัดความสำเร็จในการติดตาม
2 เดือน	ความก้าวหน้า ในการจัดทำ หนังสือเรียน รายวิชาเลือกเสรี	ใช้แบบสอบถาม	1. รศ.ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์ 2. ผศ.ดร.สุวรรณี ยหะกร	ร้อยละของผู้รับการพัฒนาจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี ฉบับร่างสำเร็จ

2.8. กลุ่มเป้าหมาย ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 1 ปี และเป็นคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกอย่างน้อย 1 หลักสูตร

2.9. การวัดและประเมินผลตามหลักสูตร

ตารางที่ 5 การวัดและประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน

ประเด็น การประเมิน	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ	เกณฑ์การผ่าน	วิธีการ ประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	ความ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์
ด้านความรู้	คะแนนทดสอบ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม	ทดสอบ	แบบทดสอบ	ข้อที่ 1
ด้านทักษะปฏิบัติ	คะแนนผลงาน	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม	ประเมิน ผลงาน	แบบประเมิน ผลงาน	ข้อที่ 2
ด้านความเป็นครู	คุณลักษณะ ความเป็นครู	ระดับดีขึ้นไป	สังเกต	แบบสังเกต	ข้อที่ 3
ความพึงพอใจของ ผู้เข้ารับการพัฒนา	ความพึงพอใจ ของผู้เข้ารับ การพัฒนา	ผู้เข้ารับการพัฒนา ร้อยละ 80 มีความ พึงพอใจระดับดีขึ้นไป	ประเมิน ความพึง พ้อใจ	แบบประเมิน ความพึงพอใจ	ข้อที่ 1, 2

ประเด็น การประเมิน	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ	เกณฑ์การผ่าน	วิธีการ ประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	ความ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์
เวลา	เวลาเข้าร่วม กิจกรรม	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาตามหลักสูตร	ตรวจสอบ การลงชื่อ ในใบลงเวลา	บัญชีลงเวลา เข้ารับการ พัฒนา	ข้อที่ 3
การติดตาม	จัดทำหนังสือ เรียนรายวิชา เลือกเสรีฉบับ ร่างสำเร็จ	ผู้รับการพัฒนาร้อยละ 50 จัดทำหนังสือเรียน รายวิชาเลือกเสรี ฉบับร่างสำเร็จ	ประเมินจาก หนังสือเรียน รายวิชาเลือก เสรีฉบับร่าง	แบบติดตาม	ข้อที่ 3

4. จุดมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินหลักสูตร

4.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ (2545 : 127) ได้ให้ความหมายการประเมินผลของหลักสูตรว่าเป็น กระบวนการหาคำตอบว่าหลักสูตรมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่และมากน้อยเพียงใด โดยมีการวัดการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายองค์ประกอบ ได้แก่ วิเคราะห์จากตัวหลักสูตร วิเคราะห์จากการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตร วิเคราะห์จากกระบวนการนำหลักสูตร ไปใช้ วิเคราะห์จากสัมฤทธิ์ผลการเรียนของผู้เรียน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วจะต้องนำเสนอข้อมูลเพื่อ ตัดสินใจหรือการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงหรือเลือกวิธีใหม่

เยาวดี ราชชัยกุล (2548 : 7) สรุปว่า การประเมินผลคำที่ใช้ในการอธิบายและตัดสิน คุณสมบัติบางอย่างของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล รวมทั้งกระบวนการและโครงการต่าง ๆ นั้น คือ กระบวนการประเมินผล ประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ

1. การเลือกสิ่งที่ต้องการประเมิน
2. การพัฒนาและใช้กระบวนการเพื่ออธิบายสิ่งที่ต้องการประเมินนั้นอย่างถูกต้อง
3. การสังเคราะห์หลักฐานที่เป็นผลจากกระบวนการเหล่านี้ไปสู่การตัดสินใจขั้นสุดท้าย

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543 : 58) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่า การประเมิน หลักสูตร คือ การรวบรวมและศึกษาข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบหลักสูตรและตัดสิน ว่าหลักสูตรมีคุณค่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการ พัฒนาหลักสูตร ข้อบกพร่องหรือความผิดพลาดอาจจะเนื่องมาจากสาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ดังนั้น การประเมินหลักสูตรจึงต้องมีการประเมินเป็นระยะ ๆ เพื่อที่จะลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อใช้หลักสูตร

จริง การประเมินหลักสูตรแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะแรก คือ การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ระยะที่ 2 คือ การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตรและระยะที่ 3 คือ การประเมินหลักสูตรภายหลังการใช้หลักสูตรครบกระบวนการ

กล่าวโดยสรุป การประเมินหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณค่าของหลักสูตรว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีข้อบกพร่องหรือความผิดพลาดที่ขั้นตอนใดและอะไรเป็นสาเหตุของปัญหานั้น ดังนั้น การประเมินหลักสูตรจึงควรประเมินเป็นระยะ ๆ คือ การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตรหลังจากการนำหลักสูตรไปใช้เสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อลดปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.2 ความสำคัญของการประเมินหลักสูตร

มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินหลักสูตรไว้ ดังนี้

สุพักตร์ พิบูลย์ (2544 : 7-8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินว่า เป็นการดำเนินการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ เพื่อตรวจสอบศักยภาพคุณภาพหรือความเหมาะสมของสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือของปฏิบัติการใด ๆ จะมีผลทำให้ได้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้องในลักษณะต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี หากทำการประเมินแล้วพบว่ายังมีข้อบกพร่องก็จะทำให้สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ กล่าวโดยสรุปการประเมินก่อให้เกิดประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน
 2. ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงงานให้เหมาะสมก่อนการนำไปปฏิบัติ
- ลดโอกาสเสี่ยงในการเกิดปัญหาอุปสรรคที่จะทำให้งานล้มเหลว
3. มีโอกาสที่จะปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นการลดโอกาสความสูญเปล่าในการปฏิบัติงาน
 4. การประเมินทำให้ทราบว่าปฏิบัติการใด ๆ ที่ลงทุนไปแล้วเกิดประโยชน์คุ้มค่าหรือไม่
 5. การประเมินทำให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและเกิดการยกระดับคุณภาพงาน

กาญจนา วัฒนสุนทร (2544 : 49) กล่าวถึงความสำคัญในการประเมินหลักสูตรว่าการประเมินหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินสถาบันการศึกษา ที่ทำให้สถานศึกษาและการประเมินผลผลิตของการจัดการศึกษามีความสมบูรณ์ เนื่องจากการประเมินหลักสูตรเป็นบทบาทของสถาบันการศึกษาที่จะแสดงให้เห็นว่าได้จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่เด็กอย่างไร สอดคล้องกับความต้องการและบริบทต่าง ๆ ของสังคมและประเทศชาติเพียงใด จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรอาจทำเพื่อการออกแบบหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการบริบทและวัฒนธรรมของสังคมและ

ท้องถิ่นที่จะนำหลักสูตรไปใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวหลักสูตรและประสิทธิผล/ภาพ ในการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อการพัฒนาเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรในระยะต่าง ๆ

ความสำคัญของการประเมินหลักสูตร มีดังนี้

1. ทำให้ได้ข้อมูลในสิ่งที่มุ่งประเมินเพื่อเป็นสารสนเทศในการตัดสินใจในเรื่องของการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

2. กระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับได้ทบทวนในสิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

3. กระตุ้นให้มีการใช้หลักสูตรได้ถูกต้องและเหมาะสมตามที่ได้กำหนดและวางแผน

4. กระตุ้นให้มีการปรับปรุงในสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

5. ได้แนวทางในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตร

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล (2544 : 8 – 9) กล่าวถึงความสำคัญในการประเมินหลักสูตรว่าเป็นความต้องการจำเป็นต่อการสร้างหลักสูตรใหม่ การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่ การวางแผนและการจัดสรรทรัพยากรเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ให้ทราบปัญหาที่ต้องการแก้ไขตามลำดับความสำคัญอันจะนำไปสู่การกำหนด

จุดมุ่งหมายและเป้าหมายของการดำเนินงาน

2. ช่วยในการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. ช่วยลดการสูญเสียเปล่าของงบประมาณ ทรัพยากร กำลังคนและเวลา

4. เป็นแนวทางในการวางแผนงานและนำแผนงานมาใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการกำหนด

ทิศทางในการดำเนินงานและการบริหารต่อไป

5. เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงองค์กรและหน่วยงาน

6. ช่วยให้สามารถปฏิบัติหรือดำเนินการได้สอดคล้องตามความต้องการ

7. ช่วยระบุปัญหาที่แท้จริงทำให้สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด

8. ช่วยในการสำรวจปัญหาและความต้องการต่อการดำเนินหลักสูตร

สรุปได้ว่าความสำคัญในการประเมิน ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศลดโอกาสเสี่ยงในการเกิดปัญหาเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรช่วยในการตัดสินใจและที่สำคัญช่วยให้เกิดการพัฒนาคคุณภาพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.3 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ ดังนี้

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ (2549 : 128) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรดังนี้

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตร โดยพิจารณาว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นตอบสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรต้องการหรือไม่ ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด

2. เพื่อตัดสินใจการวางเค้าโครงและรูปแบบหลักสูตรตลอดจนการบริหารงานการสอนตามหลักสูตร การบริหารวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้โดยพิจารณาว่าเป็นไปตามแนวทางที่วางไว้หรือไม่ มีส่วนใดต้องปรับปรุงแก้ไข

3. เพื่อวัดผลผลิต คือ พิจารณาว่าผู้เรียนตามหลักสูตรนั้นมีคุณภาพอย่างไรตรงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้หรือไม่

4. เพื่อหาความต้องการที่จำเป็น เพื่อเลือกแนวทางการสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม สถาบัน โดยประเมินเพื่อให้ได้ทางเลือกก่อนจะมีตัวหลักสูตร

5. เพื่อหาความเป็นไปได้เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ โดยประเมินระหว่างใช้และใช้หลักสูตรเสร็จแล้ว ศักดิ์ศรี ปาณะกุล (2543 : 33) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

1. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ของการประเมินการประเมินผล ในลักษณะนี้มักจะดำเนินการในช่วงที่การพัฒนาหลักสูตรยังดำเนินการอยู่เพื่อจะพิจารณาว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร เช่น จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา การวัดผลมีความสอดคล้องกันหรือไม่

2. เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแลและการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการในขณะที่มีการนำหลักสูตรไปใช้ จะช่วยปรับปรุงหลักสูตรให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปอีก หรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด การประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้วระยะหนึ่ง แล้วจึงประเมินเพื่อสรุปผลการตัดสินใจว่า หลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4. เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่า มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาหรือไม่ อย่างไรก็ตามการประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการในขณะที่มีการนำหลักสูตรไปใช้แล้วช่วงหนึ่ง

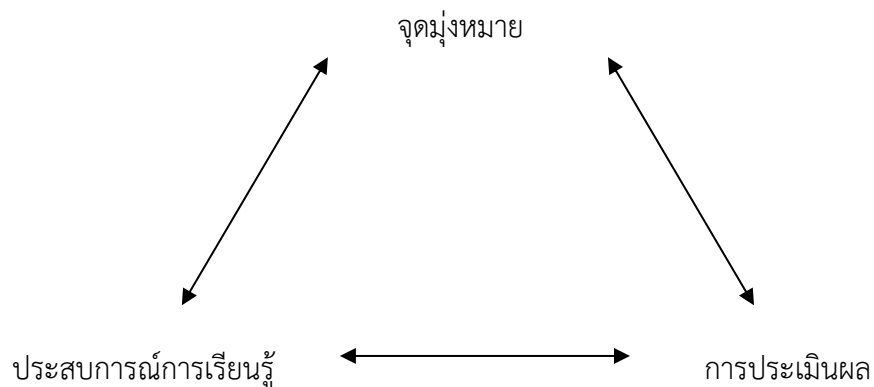
5. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการประเมินหลักสูตร

5.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตร (Models for evaluation of curriculum)

รูปแบบการประเมินหลักสูตร เป็นกรอบความคิดเกี่ยวกับกระบวนการหรือวิธีการประเมินหลักสูตร โดยสรุปสาระสำคัญของการประเมินหลักสูตร ดังนี้

1) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์

ไทเลอร์ ได้เสนอแนวความคิดการประเมินหลักสูตรโดยวิธีการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ด้วยการศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของการจัดกระบวนการศึกษา 3 ประการ คือ จุดมุ่งหมายของการศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดนี้ คือพิจารณาผู้เรียนว่ามีความก้าวหน้าตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ จุดมุ่งหมายที่ช่วยให้หลักสูตรสามารถนำไปปฏิบัติและประเมินได้ คือ จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม โดยพิจารณาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการจัดกระบวนการศึกษาทั้ง 3 ประการ ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบการจัดกระบวนการศึกษา

ขั้นตอนของการประเมินหลักสูตรมีดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายกว้าง ๆ โดยการวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบต่าง ๆ ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย คือ นักเรียน สังคม เนื้อหาสาระ ส่วนปัจจัยที่กำหนดขอบเขตของจุดมุ่งหมาย ได้แก่ จิตวิทยาการเรียนรู้และปรัชญาการศึกษา
2. กำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะหรือจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัดภายหลังจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. กำหนดสถานการณ์ที่แสดงความสำเร็จของจุดมุ่งหมาย
4. พัฒนาและเลือกเทคนิคในการวัด
5. กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องและบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
6. รวบรวมข้อมูลที่เป็นผลงานของนักเรียน
7. เปรียบเทียบข้อมูลกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

8. ถ้าไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้จะต้องมีการตัดสินใจปรับปรุงหลักสูตรหรือยกเลิก ถ้าบรรลุจุดมุ่งหมายก็จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร

2) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวัส (Malcolm Provus)

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวัส มีจุดประสงค์เพื่อตัดสินว่าหลักสูตรที่ดำเนินการใช้อยู่ควรจะปรับปรุง หรือดำเนินการต่อหรือยกเลิกการใช้ โพรวัสเรียกว่าวิธีการประเมินความไม่สอดคล้อง (Discrepancy Model) และนิยามการประเมินว่าเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ 1) กำหนดมาตรฐานของหลักสูตร ได้แก่ มาตรฐานด้านการพัฒนาและมาตรฐานด้านเนื้อหา 2) พิจารณาความไม่สอดคล้องระหว่างส่วนต่าง ๆ ของหลักสูตรกับมาตรฐานที่กำหนดขึ้นและ 3) ใช้ข้อมูลความไม่สอดคล้องสำหรับหาจุดอ่อนของหลักสูตร

โพรวัส ได้เสนอขั้นตอนการประเมินหลักสูตร 5 ขั้นตอน คือ

1) นิยามหลักสูตร เป็นการบรรยายรายละเอียดของหลักสูตร โดยพิจารณาคุณภาพของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรที่ได้มาขณะดำเนินการใช้หลักสูตร ได้แก่ (1) วัตถุประสงค์ (2) คุณลักษณะของครู นักเรียน สื่อทัศนูปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้หลักสูตร (3) กิจกรรมของนักเรียน และครูที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์

2) การดำเนินการเริ่มใช้หลักสูตรเป็นขั้นตอนการพิจารณาสภาพที่เป็นจริงของการดำเนินการใช้หลักสูตร

3) การประเมินกระบวนการเป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นบางส่วนจากการใช้หลักสูตร

4) การประเมินผลผลิตของหลักสูตรเป็นการประเมินผลผลิตขั้นสุดท้าย

5) การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนเพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการใช้หลักสูตรได้ผลตอบแทนคุ้มค่ากับการลงทุนมากน้อยเพียงใด

ทั้งนี้การประเมินหลักสูตรทุกขั้นตอนจะมีการเทียบกับสิ่งที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐาน ถ้าพบความไม่สอดคล้องจะเป็นข้อมูลนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินการ หรืออาจพบทวนให้มีการดำเนินการซ้ำหรืออาจล้มเลิกโครงการ

3) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสเตค (Robert E. Stake)

รูปแบบการประเมินของสเตค จะคำนึงถึงข้อมูลเชิงบรรยายและข้อมูลเชิงตัดสินใจรวมทั้งคำนึงถึงแหล่งที่จะได้มาของข้อมูลอีก 3 ด้าน คือ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้นหรือสภาพก่อนใช้หลักสูตร 2) กระบวนการหรือข้อมูลที่ได้ขณะดำเนินการใช้หลักสูตรและ 3) ผลผลิตการใช้หลักสูตรโดยแยกศึกษา 4 ส่วน คือ ผลที่คาดหวังหรือตั้งใจผลที่เกิดขึ้นจริงมาตรฐานที่ใช้และการตัดสินใจ

6. การประเมินรูปแบบเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick)

รูปแบบของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick) เป็นรูปแบบการประเมินที่นิยมใช้สำหรับโครงการหรือหลักสูตรฝึกอบรม เคิร์กแพทริก ได้เสนอแนะการประเมินผลเป็น 4 ระดับ ดังนี้ (ศักดิ์ศรี ปาณะกุล, 2543: 150-152)

1) การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) เป็นการประเมินปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการอบรมว่ามีความรู้สึกรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับโครงการ เช่น หลักสูตร เนื้อหาสาระตรงกับความต้องการหรือไม่ คิดเห็นต่อเอกสาร สถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ ระยะเวลาของการอบรมเหมาะสมเพียงไร วิทยากรเหมาะสมหรือไม่ ได้รับความรู้ ทักษะในระดับใด มีความคาดหวังอย่างไรต่อการนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้งาน เป็นต้น

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลอาจเป็นมาตราส่วนประมาณค่า การสัมภาษณ์ แบบสอบถามควรมีคำถามแบบปลายเปิดไว้ตอนท้าย เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นตามที่ต้องการ

2) การประเมินการเรียนรู้ (Learning) เป็นการประเมินผลการเรียนที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการอบรม เช่น การเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ ก่อน หลังการฝึกอบรม เกี่ยวกับความรู้ ความคิด ทักษะ ค่านิยม ทักษะ การปฏิบัติ เป็นต้น

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลอาจเป็นแบบทดสอบ (Test) แบบวัดการปฏิบัติ (Performance Test) การสังเกตพฤติกรรม

3) การประเมินพฤติกรรม (Behavior) เป็นการประเมินพฤติกรรมเมื่อกลับไปปฏิบัติงานว่าเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ มีการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงไร เป็นต้น

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลอาจเป็นแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา

4) การประเมินผลลัพธ์ (Results) ที่เกิดต่อองค์กร เป็นการประเมินผลลัพธ์หรือผลกระทบที่เกิดต่อองค์กร อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรม เช่น การลดลงของปัจจัยเสี่ยง การเพิ่มของประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงาน/องค์กร การลดลงของต้นทุน การเพิ่มกำไร ประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงาน หรือผู้เกี่ยวข้อง/หน่วยงาน/องค์กร/สถาบัน เป็นต้น เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลอาจเป็นแบบบันทึก (รายงาน) การตรวจสอบ แบบสอบถามผู้บังคับบัญชาของหน่วยงาน แบบวิเคราะห์ต้นทุน ผลกำไร แบบบันทึกค่าสถิติหรือดัชนีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า รูปแบบของการประเมินหลักสูตรมีหลายรูปแบบ โดยแต่ละรูปแบบมีรายละเอียดจุดเน้นแตกต่างกันไปตามแนวคิดของผู้ออกแบบการประเมิน แต่อย่างไรก็ตามจุดประสงค์ของการประเมินหลักสูตร ไม่ว่าจะรูปแบบใดก็ตามเพื่อใช้ประโยชน์ในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่ามี

คุณค่าอย่างน้อยเพียงใด สมควรนำหลักสูตรไปใช้ต่อหรือยกเลิกการใช้หลักสูตร รวมถึงการนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไป

ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร

ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร ได้มีผู้กล่าวถึงขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร ดังนี้

บุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2551 : 39-41) สมคิด พรหมจ้อย และสุพักตร์ พิบูลย์ (2543 : 10-21) และลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ (2549 : 137-143) ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรที่มุ่งประเมิน คือ ทำความรู้จักกับหลักสูตรที่จะประเมินในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจะทำให้มองเห็นกรอบแนวทางในการประเมินหลักสูตร เมื่อพบจุดเด่น จุดด้อยหรือความสำเร็จ ความล้มเหลวของหลักสูตร นักประเมินจะสามารถอธิบายเหตุผล หรือสาเหตุได้อย่างคมชัดยิ่งขึ้น โดยวิเคราะห์ความสำเร็จและความล้มเหลวกับสภาพการดำเนินงานหลักสูตร

2. กำหนดหลักการและเหตุผลของการประเมินหลักสูตร ในขั้นตอนนี้ต้องกล่าวถึงความ เป็นมาของหลักสูตร ตลอดจนความจำเป็นและความสำคัญของการประเมินหลักสูตร รวมถึงผลดีของการประเมินหรือผลเสียที่อาจเกิดขึ้นถ้าไม่ได้ทำการประเมินหลักสูตร เป็นส่วนที่นำไปสู่การค้นคว้า เกี่ยวกับเหตุผลและความเป็นมาของหลักสูตรที่จะประเมินว่าทำไมต้องมีการประเมิน

3. กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินเพื่อเป็นกรอบหรือทิศทางให้ทราบว่า การประเมิน ครั้งนี้มุ่งศึกษาประเมินในด้านใดบ้าง ซึ่งจะเป็นการควบคุมทิศทาง การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด

4. กำหนดขอบเขตในการประเมินซึ่งอาจระบุ 3 เรื่อง คือ ประเด็นในการประเมินหลักสูตร ประชากรกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูล และช่วงเวลาในการประเมินหลักสูตร

5. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี แนวทางในการประเมินแบบจำลอง การประเมินรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินหลักสูตร ตลอดจนศึกษากรณีตัวอย่าง ที่ทำการประเมิน หลักสูตรที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ทำให้เห็นแนวทางในการดำเนินงานประเมินได้ชัดเจนมากขึ้น

6. ออกแบบการประเมินเป็นการกำหนดกรอบแนวทาง การประเมินโดยออกแบบ 3 เรื่อง ที่สำคัญ คือ การออกแบบการวัดตัวแปร การออกแบบการสุ่มตัวอย่าง และออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล

7. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินมีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน หรือยังจะใช้เครื่องมือที่มีอยู่แล้ว หรือจะต้องสร้างขึ้นใหม่ ถ้าสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลจะต้องสร้างให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการประเมิน และมีการตรวจสอบคุณภาพก่อนนำไปใช้จริง เช่น ดัชนีความตรง ความเที่ยง ความยาก ฯลฯ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินอาจจะเป็น แบบสอบถาม แบบสำรวจแบบสัมภาษณ์ และแบบทดสอบ เป็นต้น

8. เก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้จะนำไปสู่ความชัดเจนในวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ จะทำให้ทราบว่าอะไรคือแหล่งข้อมูล ที่ต้องการจะต้องเก็บข้อมูลที่ไหน เมื่อไร จากใคร เวลาใดและจะใช้

เทคนิควิธีการใดในการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงจะได้รับความร่วมมือที่ดีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดสมบูรณ์ และถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ผู้ประเมินไม่จำเป็นต้องอาศัยวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้นในการเก็บรวบรวมข้อมูลอาจจะเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี ได้แก่ การวิเคราะห์ผลงาน การสอบถาม การสัมภาษณ์ การทดสอบความสามารถในการปฏิบัติงาน การประชุมที่เกี่ยวข้อง การใช้สถานการณ์จำลอง การอภิปราย การสังเกต เป็นต้น

9. วิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลปกติจะไม่ใช้วิธีการที่ยุ่งยากซับซ้อนมากนัก อาจใช้วิธีการทางสถิติบ้างตามความจำเป็น ถ้าเป็นข้อมูลเชิงปริมาณสามารถนำมาวิเคราะห์โดยสถิติต่าง ๆ เช่น การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น ส่วนข้อมูลที่ไม่ใช่ปริมาณสามารถวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่จะเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลกับเกณฑ์

10. การรายงานผลการประเมินเป้าหมายของการประเมินหลักสูตร คือ การนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร รายงานการประเมินสามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือ รายงานสรุปสำหรับผู้บริหารซึ่งควรสั้นกะทัดรัดเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจโดยประกอบด้วยส่วนที่เป็นวัตถุประสงค์ ผลการประเมินและข้อเสนอแนะ ส่วนรายงานการประเมินฉบับสมบูรณ์จะมีรายละเอียดที่ชัดเจนครอบคลุมรายละเอียดทั้งหมด

สรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรมีขั้นตอนหลัก ๆ ดังนี้ คือ ทำความรู้จักหลักสูตรที่จะประเมิน กำหนดหลักการและเหตุผลของการประเมิน กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของการประเมิน ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ออกแบบการประเมิน สร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการประเมิน

การประเมินการนำหลักสูตรไปใช้

1) ความหมายของการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้

การประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543 : 61-63) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรระหว่าง การดำเนินการ ใช้หลักสูตรว่า เป็นการทำให้หลักสูตรกระจำมีความชัดเจนของกระบวนการใช้หลักสูตร ในด้านระบบบริหารและการจัดการหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแลและกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพราะการใช้หลักสูตรในระยะนี้จะใช้ในสภาพกว้าง มีกลุ่มเป้าหมายสถานที่รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน การประเมินหลักสูตรระยะนี้ จะได้ข้อมูลที่กว้างและลึกเพื่อใช้ในการตัดสินใจคุณค่าของหลักสูตรได้ประการหนึ่ง การประเมินการเรียนการสอนจะรวมอยู่ในส่วนนี้ของการประเมินหลักสูตรด้วย

บุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2551 : 45) ศรีสมร พุ่มสะอาด (2549 : 129) ศักดิ์ศรี ปาณะกุล (2543 : 75-76) และใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 195 -197) ได้ให้ความหมายของการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้คล้ายคลึงกันว่าเป็นกระบวนการตรวจสอบเพื่อตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของหลักสูตรว่าสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใดในสถานการณ์จริง มีจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องในส่วนใด กระบวนการใดหรือมีส่วนไหนเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อจะได้ค้นหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร หรือกระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลหรือในส่วนที่เป็นปัจจัยอื่น ๆ ให้การใช้หลักสูตรบรรลุผลสำเร็จ โดยเน้นที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามในการนำหลักสูตรไปใช้โดยมากหากพบปัญหาอุปสรรคหรือข้อบกพร่องในระหว่างการใช้หลักสูตร ก็มักจะได้รับการแก้ไขโดยทันทีเพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป การประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบเพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตรระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตรว่า หลักสูตรมีคุณภาพมากน้อยเพียงใดเมื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนในสถานการณ์จริง มีข้อบกพร่องหรือปัญหาอุปสรรคใดต่อการนำหลักสูตรไปใช้ในด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตเพื่อนำผลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2) จุดมุ่งหมายของการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้

มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ไว้ดังนี้

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล (2543 : 76) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตรว่า เพื่อการปรับปรุงหลักสูตรในด้านต่าง ๆ โดยมุ่งหวังให้ผลการใช้หลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือเพื่อให้การใช้หลักสูตรปราศจากอุปสรรคใด ๆ การประเมินผลหลักสูตรขณะดำเนินการจะเกี่ยวข้องกับการตอบคำถามใหญ่ ๆ 2 คำถาม ได้แก่ หลักสูตรที่ดำเนินการนั้นนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายได้เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และหลักสูตรที่ดำเนินการนั้นกิจกรรมการใช้หลักสูตรมีการนำไปปฏิบัติอย่างคงเส้นคงวาตามที่กำหนดหรือออกแบบไว้ในหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ทำให้ผู้ดำเนินการใช้หลักสูตรได้รับข้อมูลที่สำคัญที่นำมาใช้ในการตัดสินใจ เปลี่ยนแปลงแนวทางปฏิบัติหรือเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการใช้หลักสูตรที่ดำเนินการอยู่ในขณะนั้นช่วยให้เกิดการพิจารณาตรวจสอบวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยสม่าเสมอว่าจะได้รับการตอบสนองหรือบรรลุผลหรือไม่

ศรีสมร พุ่มสะอาด (2549 : 131-132) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ดังนี้

1. เพื่อติดตามและตรวจสอบว่าหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนานั้นมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด เมื่อนำไปใช้ในสภาพที่แท้จริงทั้งในแง่สิ่งแวดล้อม ตัวผู้เรียน ครูอาจารย์และระบบบริหารจัดการหลักสูตร
 2. เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่ผู้ใช้หลักสูตร ให้สามารถใช้หลักสูตรได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
 3. เพื่อตรวจสอบความพร้อมในการจัดปัจจัยพื้นฐาน เช่น โครงสร้างการบริหารความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติของผู้บริหาร การเตรียมครู ความรู้ความเข้าใจและเจตคติของครู มีแนวทางการใช้หลักสูตรหรือไม่ และมีความเหมาะสมสมบูรณ์เพียงพอต่อการส่งผลให้เกิดความราบรื่นในการปฏิบัติจริงหรือไม่
 4. เพื่อตรวจสอบว่าผู้รับผิดชอบใช้หลักสูตร คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียนและชุมชนได้ดำเนินการหรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนการใช้หลักสูตรถูกต้องและครบถ้วนตรงตามความคาดหวังมากน้อยเพียงใด
 5. เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการจัดปัจจัยและการปฏิบัติกิจกรรมว่าการจัดในลักษณะใดที่ได้ผลดี และลักษณะใดที่ไม่ก่อให้เกิดผลดีเท่าที่ควร
 6. เพื่อตรวจสอบความเพียงพอของระดับการใช้ปัจจัย และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้ใช้หลักสูตรที่ทำให้เกิดผลผลิตตามความต้องการหรือไม่เพียงใด
 7. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดจากองค์ประกอบของปัจจัยและกิจกรรมการปฏิบัติต่าง ๆ ที่ควรเร่งปรับปรุงแก้ไข
 8. เพื่อนำผลการประเมินที่พบว่ามีข้อบกพร่อง ปัญหาหรืออุปสรรคหรือจุดอ่อนไปนำเสนอผู้เกี่ยวข้องไปปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร และกระบวนการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป
- ลัดดาวลัย เพชรโรจน์ (2549 : 138) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินระหว่างการใช้หลักสูตรไว้ว่า เพื่อประเมินการดำเนินกิจกรรมตามหลักสูตรที่วางแผนไว้นั้นใช้ได้จริงหรือไม่ เรียกว่าการประเมินแบบ Formative โดยตรวจสอบดังนี้
1. ระบบการบริหารหลักสูตรมีการวางแผนใช้หลักสูตรหรือไม่
 2. มีการทำความเข้าใจทำการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องระหว่างการใช้หลักสูตร
 3. มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนให้การใช้หลักสูตรดำเนินไปได้
 4. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแนวที่หลักสูตรกำหนดไว้ทั้งด้านการสอน การวัดและการประเมินผล

5. มีการหาจุดเด่นจุดด้อยของการดำเนินการและหาปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและพยายามแก้ไขปรับปรุงหรือไม่

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อตรวจสอบคุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นว่า เมื่อนำมาใช้สอนนักเรียนในสถานการณ์จริงจะมีความเหมาะสมหรือมีปัญหาอุปสรรคมากน้อยเพียงใด โดยการตรวจสอบสภาพความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของหลักสูตร ผลที่ได้จากการประเมินชี้ให้เห็นว่าส่วนใดก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานจะนำไปสู่การปรับปรุงแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นบรรลุตามวัตถุประสงค์

7. ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการลงมือทำของจอห์น ดิวอี้ (Learning by doing)

บุพบดา เรืองรอง (ม.ป.ป.) กล่าวถึง การเรียนรู้โดยการลงมือทำ (Learning by doing) ว่า การเรียนรู้โดยลงมือกระทำมาจากปรัชญาหรือความเชื่อของปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism) หรือบางท่านเรียกปรัชญาการศึกษาที่ว่า ปรัชญาพัฒนาการ ปรัชญานี้มีต้นกำเนิดมาจากปรัชญาแม่บทคือ ปรัชญาปฏิบัตินิยม ปรัชญาปฏิบัตินิยมให้ความสนใจอย่างมากต่อ “การปฏิบัติ หรือ การลงมือกระทำ” เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์และใช้กระบวนการแก้ปัญหาด้วยตนเอง คือ การให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญที่จะสืบค้นหาความรู้ นักการศึกษาที่มีชื่อเสียงที่มีความเชื่อปรัชญาการศึกษานี้คือ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เป็นผู้นำนักปราชญ์ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์จะต้องปรับตัวเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด จึงมีวิธีที่แพร่หลายและนำมาใช้ในการจัดการศึกษาคือ “Learning by doing” “หรือการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง” แนวคิดของจอห์น ดิวอี้ คือแนวคิดเรื่องการปรับตัว จอห์น ดิวอี้ ตระหนักเรื่อง “การปรับตัว” ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญและจะต้องนำไปใช้เป็นแนวคิดของการจัดการศึกษา หรือเป็นแก่นแห่งการศึกษา มนุษย์ต้องเผชิญกับปัญหาจึงต้องฝึกให้มนุษย์แก้ปัญหาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ ฝึกปฏิบัติ ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ ประสบการณ์ที่มนุษย์พบหรือเผชิญ มีอยู่ 2 ประเภทคือ ชั้นปฐมภูมิ เป็นประสบการณ์ที่ไม่เป็นความรู้ หรือยังไม่ได้คิดแบบไตร่ตรอง และชั้นทุติยภูมิคือที่เป็นความรู้ ได้ผ่านการคิดไตร่ตรอง ประสบการณ์ขั้นแรกจะเป็นรากฐานของขั้นที่สอง ปรัชญาของ จอห์น ดิวอี้ เป็นปรัชญาที่ยกย่องประสบการณ์ ผู้เรียนต้องเรียนรู้จากการกระทำในสถานการณ์จริง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง เป็นการจัดการกิจกรรมในลักษณะกลุ่มปฏิบัติการที่เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากการเผชิญสถานการณ์จริงและการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะต่าง ๆ ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเองและฝึกทักษะการเสาะแสวงหาความรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม กระบวนการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น โดยการนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ บางครั้งก็เรียกวิธีสอนนี้ว่าการสอนแบบวิทยาศาสตร์

การจัดการเรียนรู้โดยลงมือกระทำมีลักษณะสำคัญคือ มีจุดมุ่งหมายที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการแก้ปัญหาไปใช้ในการตัดสินใจ จัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นความถนัดและความสนใจ ครูมีลักษณะของการเป็นผู้รอบรู้และมีประสบการณ์ ยอมรับความแตกต่างของผู้เรียน ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางรับประสบการณ์จากการกระทำของตนเอง ผู้เรียนได้ทดลอง ทำปฏิบัติ สืบเสาะหาข้อมูล จัดระเบียบข้อมูล หาข้อสรุป และหาวิธีการกระบวนการด้วยตนเอง จัดหลักสูตรจะเน้นประสบการณ์ของผู้เรียน

การลงมือทำ หมายถึงผู้เรียนได้กระทำการสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผ่านการปฏิบัติการจริง คือผู้เรียนได้ฝึกในสภาพสิ่งแวดล้อมจริง ได้ฝึกคิดและลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง การใช้แนวคิดที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำหรือการปฏิบัติในสภาพจริงจึงเป็นที่สนใจและนำมาใช้

การเรียนรู้โดยการลงมือทำเป็นแนวคิดหรือความเชื่อที่สนับสนุนให้คนเราปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ ตามความถนัดและศักยภาพด้วยการศึกษา ค้นคว้า ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะจนถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะเชื่อว่าหากคนเราได้ลงมือทำด้วยตนเองจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นเป็นแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ ใฝ่เรียน ผู้เรียนจะสนุกสนานที่จะสืบค้นหาความรู้ต่อไปและมีความสุขที่จะเรียน

การเรียนรู้โดยการลงมือทำ มีประโยชน์ต่อผู้เรียน คือจะเรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเอง ได้รู้จักการสืบค้นหาความรู้เพื่อแก้ปัญหาและได้เรียนรู้จากผู้อื่น

8. ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy)

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ (2547: 34 – 35) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ โดยการใช้ทฤษฎี Andragogy ของ Knowles เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นมาจากการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่งย้ำว่าผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและคาดหวังว่าการตัดสินใจเรียนของผู้ใหญ่จะได้รับการตอบสนองที่ดี ดังนั้น โปรแกรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จึงต้องสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพพื้นฐานของผู้ใหญ่แต่ละคน กล่าวโดยสรุปแล้วหลักการสำคัญของ Andragogy คือ

- 1.1 ผู้ใหญ่ต้องการที่จะมีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องในการวางแผนและประเมินการจัดการเรียนการสอน
- 1.2 ประสบการณ์และความผิดพลาดต่าง ๆ นำไปสู่พื้นฐานของกิจกรรมการเรียนรู้
- 1.3 ผู้ใหญ่จะใช้เวลาส่วนใหญ่สนใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง อาจมีเพื่อนช่วยเรียนและมีใครสักคน (ครู) คอยแนะนำ
- 1.4 การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางมากกว่าที่จะมุ่งเนื้อหา
การเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นเมื่อบทเรียนสัมพันธ์กับชีวิตจริงและเรียนรู้จากของจริงมากกว่า
สิ่งสมมุติ

จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (สำนักงาน กศน.จังหวัดจันทบุรี, 2522) การเรียนรู้เป็น พัฒนาการหนึ่งของชีวิตที่ไม่มีวันจบสิ้น บุคคลเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาในเรื่องต่าง ๆ กัน ในสถานการณ์ ต่าง ๆ กัน โดยการรับรู้ที่แตกต่างกัน การเรียนรู้ของบุคคลจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สำคัญ ๆ ต่อไปนี้

1. มีความกระตือรือร้น (Active) ในกระบวนการเรียนรู้มากกว่าการรับฟังเฉย ๆ (Passive) นั่นคือ ไม่เพียงการรับฟังคำสอน (บรรยาย) แต่ควรมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Activity) ที่จัด ให้กับผู้เรียนด้วยเสมอ

2. เป็นพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงที่ถาวร (Permanent Change) และการเปลี่ยนแปลงนี้ช่วย ให้เกิดสมรรถภาพในการปฏิบัติงานได้ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติและความสนใจอีกด้วย

นอกจากนี้การเรียนรู้ยังเป็นการได้รับข้อมูลเพิ่มขึ้น การเพิ่มพูนทักษะหรือทัศนคติ จนกระทั่งเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยเดิมที่ใหม่ดี เช่น การเลิกสูบบุหรี่ หรือไม่มีอาการประหม่าเมื่อต้องพูด ต่อหน้าชุมชน โดยสรุปแล้วการเรียนรู้อาจปรับเปลี่ยน (Modification) ความรู้เดิมๆ ทักษะเก่า ๆ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปใช้กับกิจกรรม การฝึกอบรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ให้ได้ผลดีนั้น มีข้อควรพิจารณาดังนี้

1. ควรพิจารณาและให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการเรียน บุคคลจะเรียนรู้ได้ดีถ้าหากมีความสนใจในการเรียนสิ่งนั้น ๆ
2. สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ต้องมีความสะดวกสบาย เหมาะสม ตลอดจนได้รับความไว้วางใจและการให้เกียรติผู้เรียน
3. ควรคำนึงถึงความต้องการในการเรียนของแต่ละบุคคลและรูปแบบของการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย
4. ต้องคำนึงถึง ความรู้เดิมและประสบการณ์
5. ควรได้พิจารณาถึงการดูแลและให้ความสำคัญกับเนื้อหาและกิจกรรมในการเรียนรู้
6. ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาที่สอดคล้องกับความจริง และนำการเรียนรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา
7. ต้องให้การเอาใจใส่กับการมีส่วนร่วมทั้งทางด้านสติปัญญา และทางด้านร่างกาย ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
8. ควรให้มีเวลาอย่างพอเพียงในการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ข้อมูลใหม่ ๆ การฝึกทักษะใหม่ ๆ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
9. ให้โอกาสในการฝึกภาคปฏิบัติจนเกิดผลดี หรือ การนำความรู้ไปประยุกต์ได้

10. ให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพหรือสมรรถภาพในการเรียนรู้ จนกระทั่งเขาได้มองเห็นถึงความก้าวหน้าที่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

9. หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดำแหน่งครูมีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ

หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดำแหน่งครูมีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ.ที่ศธ 0206.3/ว21 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2560 กำหนดให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยให้ประเมินตนเอง พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาตนเองเป็นรายปีตามแบบที่ส่วนราชการกำหนด และเข้ารับการพัฒนามตามแผนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และในรอบ 5 ปี ที่ขอรับการประเมินให้มีและเลื่อนวิทยฐานะ ต้องมีจำนวนชั่วโมงการพัฒนา 100 ชั่วโมง หากมีจำนวนชั่วโมงการพัฒนาไม่ครบ 100 ชั่วโมง แต่ไม่น้อยกว่า 60 ชั่วโมง ก็สามารถนำจำนวนชั่วโมงการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ส่วนที่เกิน 50 ชั่วโมงในแต่ละปี มานับรวมเป็นจำนวนชั่วโมงการพัฒนาให้ครบ 100 ชั่วโมงได้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2560)

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยุวธิดา ม่วงเจริญและสุรชัย มีชาญ (2557 : บทคัดย่อ) การประเมินการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี โดยใช้รูปแบบการประเมินของเคริกแพททริก เพื่อประเมินในด้านปฏิบัติการ ด้านการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรม และด้านผลลัพธ์ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ประกอบด้วย แพทย์ประจำบ้าน เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และผู้มารับบริการ รวมทั้งหมด 274 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสำรวจข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าด้านปฏิบัติการ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นในประเด็นเนื้อหาของหลักสูตร วิธีการฝึกอบรม สื่อการสอนและบรรยากาศการฝึกอบรมและด้านอาจารย์ ว่าจะมีความพร้อมและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ผลการประเมินอยู่ในระดับผ่าน ด้านการเรียนรู้ แพทย์ที่จบการฝึกอบรมประจำบ้านฯ มีผลการสอบความรู้ด้านกุมารแพทย์ และด้านทักษะทางคลินิกด้านกุมาร ค่าร้อยละผ่านเกณฑ์ร้อยละ 100 และเมื่อนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้พบว่าผลการสอบเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีผลการประเมินอยู่ในระดับผ่าน ด้านพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของแพทย์ที่จบการอบรมแพทย์ฯ ในด้านการปฏิบัติงานตามสมรรถนะหลักของมหาวิทยาลัยมหิดล และการถ่ายทอดความรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

และเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ผลการประเมินอยู่ในระดับผ่าน ด้านผลลัพธ์ ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มารับบริการที่มีต่อแพทย์ที่จบการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านฯ อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ผลการประเมินอยู่ในระดับผ่าน ส่วนจำนวนงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ศูนย์ฝึกอบรมและแพทยศาสตรศึกษา ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี (ม.ป.ป.) ดำเนินการประเมินโครงการการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการวิจัยเพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานด้านสาธารณสุขสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสังกัดภายใต้สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดราชบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม 2) ศึกษาระดับความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม 3) ศึกษาถึงจำนวนหัวข้องานวิจัยที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรม และ 4) ศึกษาถึงจำนวนงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้จริงในการปฏิบัติงาน โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินผลโครงการฝึกอบรมตามรูปแบบของโดนัลด์ แอล เคิร์กแพทริก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สังกัดภายใต้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี ที่เข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการวิจัยเพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานด้านสาธารณสุขทั้ง 3 ระยะ จำนวน 125 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบประเมินผลการฝึกอบรมฯ แบบประเมินความพึงพอใจต่อวิทยากร และแบบทดสอบความรู้การอบรม การเก็บรวบรวมข้อมูลความรู้ของผู้เข้ารับการอบรมฯ ทดสอบความรู้ของผู้เข้ารับการอบรมก่อนและหลังการอบรมเสร็จสิ้น ข้อมูลความพึงพอใจต่อการอบรม เก็บรวบรวมข้อมูลหลังการอบรมเสร็จสิ้น ในส่วนของข้อมูลหัวข้องานวิจัยที่เกิดขึ้นรวบรวมข้อมูลหัวข้องานวิจัยผ่านทางเว็บไซต์ <http://patcharintraining.com> หลังจากการอบรมเสร็จสิ้น และข้อมูลหัวข้องานวิจัยที่ปฏิบัติได้จริงดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถามผู้เข้ารับการอบรมผ่านทางโทรศัพท์และการรวบรวมงานวิจัยผ่านทางเว็บไซต์ <http://patcharintraining.com> หลังการอบรมเสร็จสิ้นแล้วอย่างน้อย 3 เดือน การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป SPSS โดยวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลด้วยการใช้สถิติพรรณนา จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความรู้ก่อน หลังการได้รับการอบรมด้วยสถิติ Paired T-Test วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมด้วยสถิติพรรณนา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์หัวข้องานวิจัยที่เกิดขึ้นและงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ได้จริงด้วยการใช้สถิติพรรณนาโดยการแสดงจำนวน

ผลการศึกษา พบว่า

1. ผู้เข้ารับการอบรมในครั้งนี้ทั้งหมด 125 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.4 เป็นเพศหญิง โดยมีอายุเฉลี่ย 42.55 ปี ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 74.40 ปฏิบัติงานตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขมากที่สุด ร้อยละ 28 และสังกัดโรงพยาบาลชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 42.40

2. การประเมินความพึงพอใจ ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจด้านเนื้อหาหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มากที่สุด สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงใจมากที่สุด คือ เนื้อหาของหลักสูตรตรงกับวัตถุประสงค์ ด้านการจัดฝึกอบรมโดยรวม ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดในทุกประเด็น โดยมีคะแนนความพึงพอใจประเด็นวิทยากรมากที่สุด

3. การประเมินความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม ผู้เข้าอบรมมีความรู้ก่อนและหลังการอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังการอบรมเพิ่มขึ้นจาก 11.88 คะแนน เป็น 15.10 คะแนน

4. หลังการอบรมเสร็จสิ้นรวบรวมจำนวนหัวข้องานวิจัยผ่านทางเว็บไซต์พบว่า จำนวนหัวข้องานวิจัยที่เกิดขึ้นทั้งสิ้น 97 เรื่อง และงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้จริงในการปฏิบัติงาน จำนวน 53 เรื่อง

ชัยญุภักดิ์ วงศ์บา และกิ่งกาจจัน จงใจหาญ (ม.ป.ป. : บทคัดย่อ) ดำเนินการประเมินการฝึกอบรมโครงการ CHAMPION โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินของเคิร์กแพทริก เป็นการศึกษาประสิทธิผลการฝึกอบรมโครงการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี โดยส่งเสริมการบูรณาการและสร้างเครือข่ายการเข้าถึงบริการของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าถึงยากหรือโครงการ CHAMPION โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการฝึกอบรมโดยประยุกต์ใช้รูปแบบของเคิร์กแพทริก 2 ระดับ ได้แก่ระดับที่ 1 ประเมินผลปฏิกิริยา และระดับที่ 2 ประเมินผลการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมโครงการ CHAMPION จำนวน 35 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และสถิติอ้างอิงได้แก่ Paired t-test และวิเคราะห์เนื้อหาจากคำถามปลายเปิดผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่สังกัดหน่วยงานราชการ เป็นเพศหญิง ระดับการศึกษาสูงสุดจบปริญญาตรี อายุเฉลี่ย 41.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.31 การประเมินระดับที่ 1 พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นความพึงพอใจต่อเนื้อหาหลักสูตรการฝึกอบรม วิทยากร/เทคนิคการฝึกอบรม และปัจจัยเกื้อหนุน อยู่ในระดับมากที่สุด และการประเมินระดับที่ 2 คะแนนเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรม 15.71 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.57 และคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรม 25.02 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.79 ความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการฝึกอบรม (d) เท่ากับ 9.31 (95% CI: 8.17 ถึง 10.45) และความรู้ความเข้าใจคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (P -value < 0.001) ผลการประเมินครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ความพึงพอใจและระดับความรู้ที่เพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากการฝึกอบรมตามโครงการ CHAMPION ดังนั้น เพื่อให้การประเมินครบวงจรตามแนวทางของเคิร์กแพทริก ควรทำการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงจากการฝึกอบรม โดยทำการประเมินพฤติกรรมและประเมินผลลัพธ์ต่อไป

มณฑล ฉกาจวิวัฒน์ (2546 : บทคัดย่อ) ดำเนินการประเมินประสิทธิผลโครงการฝึกอบรมพนักงานสินเชื่อ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) : ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลโครงการฝึกอบรมพนักงานสินเชื่อ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) : ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยประยุกต์แนวทฤษฎีของเคิร์กแพทริก ในด้าน ปฏิกริยาสะท้อนกลับ (Reaction) ด้านการเรียนรู้ (Learning) ด้านพฤติกรรม (Behavior) และด้าน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อองค์กร (Results) ดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจกับประชากรที่เป็นหัวหน้าและพนักงานที่ ผ่านการอบรม โดยแบ่งเป็นหัวหน้าของผู้เข้ารับการอบรม 200 คน และพนักงานสินเชื่อผู้เข้ารับการอบรม รุ่นที่ 1-4 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบทดสอบ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ด้านปฏิกริยาสะท้อนกลับ (Reaction) พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นด้วยมากทุกด้าน เรียงลำดับการเห็นด้วย คือ ด้านสถานที่ฝึกอบรม ด้านคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม ด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวก ด้านการบริหารและจัดการ ด้านเจ้าหน้าที่ดำเนินการฝึกอบรม ด้าน เนื้อหาสาระในการฝึกอบรม และด้านคุณสมบัติวิทยากร ตามลำดับ

2. ด้านการเรียนรู้ (Learning) พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในงาน สินเชื่อ โดยได้คะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 38.50

3. ด้านพฤติกรรม (Behavior) พบว่า หัวหน้าสินเชื่อมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของ พนักงานสินเชื่อหลังการฝึกอบรมดีกว่าก่อนการฝึกอบรมทุกด้าน

4. ด้านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อองค์กร (Results) พบว่า หัวหน้างานสินเชื่อเห็นด้วยมากกว่า พนักงานที่ผ่านการอบรม ตรงต่อเวลา มีระเบียบ มีความรับผิดชอบในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย และปฏิบัติได้ถูกต้องสอดคล้องกับระบบงานที่วางไว้

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการฝึกอบรมทำให้ทราบถึงผลของการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษา เช่น ความคิดเห็นหรือความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอบรม ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับองค์กร บริบทปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ ผลผลิต ฯลฯ รวมไปถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ

ณภัค ธนเดชะวัฒน์ พรรัตน์ แสดงหาญและอภิญา อิงอาจ (ม.ป.ป. : บทคัดย่อ) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านพฤติกรรมตามแนวคิดของเคิร์กแพทริก กรณีศึกษา : การฝึกอบรมโครงการพัฒนาผู้นำยุคดิจิทัล มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม โครงการพัฒนาผู้นำยุคดิจิทัลในระดับพฤติกรรมการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผล ต่อการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้หลังการเข้าร่วมโครงการ ใช้ยุทธศาสตร์นำการวิจัยแบบกรณีศึกษา เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบแนวทางการสัมภาษณ์และตัวผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ แบบเชิงลึกด้วยแนวทางการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ผู้เข้าร่วมอบรมโครงการพัฒนาผู้นำยุคดิจิทัล เพื่อนร่วมงานของผู้เข้าร่วมอบรม และหัวหน้างานของผู้เข้าร่วมอบรม พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าผู้เข้าร่วมอบรมมีพฤติกรรมการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการอบรม มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการทำงานจริง ซึ่งผู้เข้าร่วมอบรมได้มีการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำงานในเรื่อง มีการวางแผนการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน มีการลำดับความสำคัญของงาน ปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความรวดเร็วโดยใช้เทคโนโลยีมาช่วยเหลือในการติดต่อสื่อสารและนำเสนองาน มีการเปลี่ยนแปลงด้านการเป็นผู้นำ มีความมั่นใจตัวเอง กล้าแสดงออก กล้าพูดกล้าเสนอความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น และสามารถจัดสรรงานให้เหมาะสมกับความสามารถของทีมงาน สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมหรือการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นตรงกันว่าปัจจัย 4 ประการที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านนโยบายองค์กร โครงสร้างองค์กรและวัฒนธรรมองค์กร 2) ปัจจัยด้านผู้บริหารระดับสูงและหัวหน้างาน 3) ปัจจัยด้านวิทยากร และ 4) ตัวผู้เข้าร่วมอบรม ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่าปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการนำความรู้ที่ได้รับไปในการทำงานโดยตรง

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงศึกษาเอกสารหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน จำนวน 30 ชั่วโมง แล้วนำมาวิเคราะห์ถึงความเหมาะสม จึงประยุกต์ใช้รูปแบบของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick Model) ซึ่งเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการประเมินโครงการหรือหลักสูตรฝึกอบรมโดยจะประเมินผล 4 ระดับ คือ การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) การประเมินการเรียนรู้ (Learning) การประเมินพฤติกรรม (Behavior) และการประเมินผลลัพธ์ (Results) ที่เกิดต่อองค์กร เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากร สายงานการสอน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการประเมินการใช้หลักสูตรเพื่อการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562 หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน และแบบแผนการประเมินหลักสูตร ดังนี้

กรอบแนวคิดการประเมิน

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการประเมินผลการใช้หลักสูตร

แบบแผนการประเมิน

ตารางที่ 6 แสดงแบบแผนการประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน

วัตถุประสงค์ การประเมิน	ตัวแปรที่ ศึกษา	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มตัวอย่าง	เกณฑ์ที่ใช้ในการ ประเมิน	เวลาที่เก็บ ข้อมูล	การ วิเคราะห์ ข้อมูล
1. เพื่อ ประเมิน ความพึง พอใจ	ความพึง พอใจ	แบบ สรุปผล ประเมิน ความพึง พอใจ	ข้าราชการครู ที่เข้ารับการ พัฒนา	ร้อยละ 80 ของผู้เข้า รับการพัฒนามีความ พึงพอใจในระดับ มากขึ้นไป โดยใช้ การแปลผลของบุญ ชม ศรีสะอาด	หลังเสร็จ สิ้นการ อบรม	-ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและ ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน -วิเคราะห์ เนื้อหา
2. เพื่อ ประเมิน ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	ผล สัมฤทธิ์ ทางการ เรียน	แบบ สรุปผล การ ประเมินผล สัมฤทธิ์ ทางการ เรียน	ข้าราชการครู ที่เข้ารับการ พัฒนา	-ผู้เข้ารับการพัฒนา ร้อยละ 80 มี ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60	หลังเสร็จ สิ้นการ อบรม	ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและ ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
3. เพื่อ ประเมินผล การนำความรู้ และทักษะไป ใช้	ผลการนำ ความรู้ และ ทักษะไป ใช้	-แบบ สัมภาษณ์ -ประเด็น การ สนทนา กลุ่ม	-ผู้บริหาร -ข้าราชการ ครูที่ผ่านการ พัฒนา -ครูกศน.	ร้อยละ 50 ของผู้เข้า รับการพัฒนามีการ นำความรู้และทักษะ ไปใช้	หลังเสร็จ สิ้นการ อบรมอย่าง น้อย 1 เดือน (สัปดาห์ที่ 3-4 ของ เดือน ส.ค. 62)	วิเคราะห์ เนื้อหา

วัตถุประสงค์ การประเมิน	ตัวแปรที่ ศึกษา	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มตัวอย่าง	เกณฑ์ที่ใช้ในการ ประเมิน	เวลาที่เก็บ ข้อมูล	การ วิเคราะห์ ข้อมูล
4. เพื่อ ประเมินผล กระทบา	ผลกระทบ ต่อ องค์กร	-แบบ สัมภาษณ์ -ประเด็น การ สนทนา กลุ่ม	-ผู้บริหาร -ข้าราชการ ครูที่ผ่านการ พัฒนา -ครูกศน.	ร้อยละ 50 ของ สถานศึกษาที่มี ข้าราชการครูที่เข้า รับการพัฒนาได้รับ ประโยชน์ในด้านการ จัดทำหนังสือเรียน รายวิชาเลือกเสรี	หลังเสร็จ สิ้นการ อบรมอย่าง น้อย 1 เดือน (สัปดาห์ที่ 3-4 ของ เดือน ส.ค. 62)	วิเคราะห์ เนื้อหา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมิน

การประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครู การศึกษานอกโรงเรียน มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ประเมินปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้ารับการพัฒนา ตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน 2) ประเมินการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน 3) ประเมินพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้ารับการพัฒนาที่นำความรู้และ ทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอก โรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน และ 4) ประเมินผลลัพธ์ (Results) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตร การจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียนที่เกิดต่อองค์กร ซึ่งผู้ศึกษาได้ ดำเนินการศึกษาตามกรอบแนวคิด กล่าวคือ ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้าง เครื่องมือในการศึกษา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการ ประเมินหลักสูตร ดำเนินการประเมินโดยประยุกต์ใช้รูปแบบของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick Model) แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ประเมินหลังฝึกอบรมเสร็จสิ้น (Internal Measures) โดยประเมินความพึงพอใจ และประเมินผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน และประเมินหลังฝึกอบรมไปแล้วอย่างน้อย 1 เดือน (External Measures) เป็นการ ประเมินผลการนำความรู้จากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครู การศึกษานอกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงานและประเมินผลกระทบที่มีต่อสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งการประเมินหลักสูตรนี้ ได้กำหนดวิธีการประเมินหลักสูตรโดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. รูปแบบที่ใช้ในการประเมิน

การประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครู การศึกษานอกโรงเรียนนี้ประยุกต์ใช้รูปแบบของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick Model) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ เหมาะสมกับการประเมินโครงการหรือหลักสูตรฝึกอบรมโดยจะประเมินผล 4 ระดับ คือ การประเมิน ปฏิกิริยา (Reaction) การประเมินการเรียนรู้ (Learning) การประเมินพฤติกรรม (Behavior) และการ ประเมินผลลัพธ์ (Results) ที่เกิดต่อองค์กร

2. วิธีการประเมินหลักสูตร

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็น ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และครู กศน. ของสถานศึกษาที่ส่งข้าราชการครูเข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชา เลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 2 รุ่น ได้แก่

รุ่นที่ 1 มีข้าราชการเข้ารับการพัฒนาโดยเน้นข้าราชการครูที่มาจากสถานศึกษาในเขตภาคเหนือ กลุ่มศูนย์ 3 กลุ่ม จำนวน 25 คน ได้แก่

1) กลุ่มศูนย์หลายดอย จำนวน 9 คน มาจากสถานศึกษา กศน.จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ กศน.อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 3 คน กศน.อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คน กศน.อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง จำนวน 1 คน กศน.อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จำนวน 1 คน และสถาบัน กศน.ภาคเหนือ จำนวน 2 คน

2) กลุ่มศูนย์อิงดอย จำนวน 12 คน มาจากสถานศึกษา กศน.จำนวน 12 แห่ง ได้แก่ กศน.อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน จำนวน 1 คน กศน.อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน จำนวน 1 คน กศน.อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอสอง จังหวัดแพร่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา จำนวน 1 คน และกศน.อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จำนวน 1 คน

3) กลุ่มศูนย์ห้าขุนศึก จำนวน 4 คน มาจากสถานศึกษา กศน.จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ กศน.อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 1 คน และกศน.อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 คน

รุ่นที่ 2 มีข้าราชการเข้ารับการพัฒนาโดยเน้นข้าราชการครูที่มาจากสถานศึกษาในเขตภาคเหนือ กลุ่มศูนย์ 4 กลุ่ม จำนวน 27 คน ได้แก่

1) กลุ่มศูนย์หลายดอย จำนวน 11 คน มาจากสถานศึกษา กศน.จำนวน 10 แห่ง ได้แก่ กศน.อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเมืองจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 คน กศน.อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน จำนวน 1 คน และสถาบัน กศน.ภาคเหนือ จำนวน 2 คน

2) กลุ่มศูนย์อิงดอย จำนวน 9 คน มาจากสถานศึกษา กศน.จำนวน 9 แห่ง ได้แก่ กศน.อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเวียงชัย

จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอ
เชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน และกศน.อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน

3) กลุ่มศูนย์ห้าขุนศึก จำนวน 5 คน มาจากสถานศึกษา กศน.จำนวน 5 แห่ง ได้แก่
กศน.อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก จำนวน 1 คน กศน.อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 1 คน
กศน.อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย จำนวน 1 คน
และกศน.อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย จำนวน 1 คน

4) กลุ่มศูนย์อู่ข้าวอู่น้ำ จำนวน 2 คน มาจากสถานศึกษา กศน.จำนวน 2 แห่ง ได้แก่
กศน.อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 คน และกศน.อำเภอลานกระบือ จังหวัด
กำแพงเพชร จำนวน 1 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี
สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหาร
สถานศึกษา ข้าราชการครู และครู กศน. ของสถานศึกษาที่ส่งข้าราชการครูเข้ารับการพัฒนาตาม
หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน รุ่นที่ 2 จำนวน 27
คน เนื่องจากมีข้าราชการครูที่เข้ารับการพัฒนาเป็นตัวแทนครบทุกกลุ่มศูนย์ในเขตภาคเหนือ
ประกอบด้วย

1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินปฏิกิริยา (Reaction) เพื่อศึกษาความพึงพอใจ
ของผู้เข้ารับการพัฒนาต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออก
โรงเรียน โดยเลือกแบบเจาะจง จากข้าราชการครูที่เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียน
รายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน รุ่นที่ 2 จำนวน 27 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินการเรียนรู้ (Learning) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของข้าราชการที่เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี
สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน โดยเลือกแบบเจาะจง จากข้าราชการครูที่เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตร
การจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน รุ่นที่ 2 จำนวน 27 คน

3) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรม (Behavior) เพื่อศึกษาผลการนำ
ความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครู
การศึกษาออกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ในการ
สัมภาษณ์ เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากข้าราชการครูที่เข้ารับการพัฒนาตาม
หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน รุ่นที่ 2 รวมทั้งสิ้น 5
คน ประกอบด้วย ข้าราชการครู สังกัด กศน.อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 คน กศน.

อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน กศน.อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย จำนวน 1 คนและกศน. อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 คน

4) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินผลลัพธ์ (Results) ที่เกิดต่อองค์กรเพื่อศึกษาผลกระทบจากการพัฒนาของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มีต่อสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ในการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหาร กศน.อำเภอ ข้าราชการครู และครู กศน.ของสถานศึกษาที่ส่งข้าราชการครูเข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน รุ่นที่ 2 รวมทั้งสิ้น 38 คน ประกอบด้วย

(1) ผู้บริหาร กศน.อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ กศน.อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย กศน.อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย และกศน.อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร เป็นการสัมภาษณ์ จำนวน 4 คน

(2) ครู กศน. จำนวน 34 คน แยกเป็นสังกัด กศน.อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 11 คน กศน.อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวน 12 คน กศน.อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย จำนวน 5 และกศน.อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 6 คน เป็นการสนทนากลุ่ม

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แหล่งข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่

- แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่ได้จากประเมินความพึงพอใจ การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม

- แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนและจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามโครงการการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562

2.2 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

ในการศึกษาครั้งนี้คณะทำงานได้เสนอความคิดเห็นในการกำหนดกรอบการประเมินและร่วมกันสร้างเครื่องมือการประเมินตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเครื่องมือการประเมินครั้งนี้ คือ 1) แบบสรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาต่อหลักสูตร “การจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน” ปีงบประมาณ 2562 2) แบบสรุปผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบสัมภาษณ์ และ4) ประเด็นการสนทนากลุ่ม และคณะผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมกันตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขต

การประเมิน ซึ่งเครื่องมือการประเมินดังกล่าว ครอบคลุม ครอบคลุม และสมบูรณ์ตามขอบเขตการประเมิน ทั้งนี้เนื่องจากคณะผู้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการวิจัยด้านการจัดการศึกษานอกระบบ ด้านวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตรและการสอนและด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ประกอบด้วย

1. นางพิมพ์พรณ ยอพดคำ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยและการจัดการศึกษานอกระบบ
2. นางรสาพร หม้อศรีใจ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยและการจัดการศึกษานอกระบบ
3. นางแก้วตา ธีระกุลพิศุทธิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยและการจัดการศึกษานอกระบบ
4. นางณิชากร เมตาภรณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษานอกระบบ
5. นางสาวยุรียา อินทรวิตร ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษานอกระบบ
6. นายพีระชัย มาลินีกุล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล
7. นายธีรศักดิ์ ลอยลม ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล
8. นางอรรรณ พังเพราะ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน
9. นางสาวนัชรี อุ่มบางตลาด ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี

ทางการศึกษา

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนนี้ แยกตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อประเมินปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้ารับการพัฒนาต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาต่อหลักสูตร “การจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน” ปีงบประมาณ 2562

การสร้างเครื่องมือ

แบบสรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาต่อหลักสูตร “การจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน” ตามโครงการการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562 เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาต่อหลักสูตร การจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน ปีงบประมาณ 2562 ตามโครงการการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562 โดยมีวิธีการสร้างแบบสรุปผลการประเมินผลความพึงพอใจดังนี้

- ศึกษารายละเอียดของแบบประเมินความพึงพอใจจากโครงการการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562

- กำหนดรายการข้อมูลที่ต้องการใช้ ประกอบด้วย ความพึงพอใจ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านวิทยากร 3) ด้านสื่อ 4) ด้านกระบวนการเรียนรู้ 5) ด้านสภาพแวดล้อม และ 6) ด้านประโยชน์ที่ได้รับรวมถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

- นำข้อมูลจากสรุปผลการดำเนินโครงการการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562 มาบันทึกในรายการที่กำหนด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อประเมินการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีสำหรับครูศึกษานอกโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสรุปผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน **การสร้างเครื่องมือ**

แบบสรุปผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผลการให้คะแนนจากโครงการการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562 โดยมีวิธีการสร้างแบบสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังนี้

- ศึกษารายละเอียดของแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากโครงการการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562

- กำหนดรายการข้อมูลที่ต้องการใช้ ประกอบด้วย 1) ผลการฝึกปฏิบัติตามใบงาน 2) ผลการทดสอบหลังเรียน 3) รวมคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) ร้อยละ และ 5) ผลการประเมิน

- นำข้อมูลจากจากโครงการการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562 มาบันทึกในรายการที่กำหนด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้ารับพัฒนานำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ และ 2) ประเด็นการสนทนากลุ่ม

การสร้างเครื่องมือ

1) แบบสัมภาษณ์

- ศึกษาหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการการสร้างประเด็นคำถาม

- กำหนดประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ประกอบด้วย 1) ผู้ผ่านการพัฒนานำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน และมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่

พึงประสงค์หรือไม่ มีการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้มากน้อยเพียงไร และ2) สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์หรือไม่จากผู้ผ่านการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน

- นำประเด็นคำถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตร ตรวจสอบคุณภาพ

- ปรับปรุงประเด็นคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

- นำประเด็นคำถามที่ผ่านการปรับปรุงจัดทำแบบสัมภาษณ์เพื่อนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ประเด็นการสนทนากลุ่ม

- ศึกษาหลักสูตรหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับการศึกษาออกโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการการสร้างประเด็นคำถาม

- กำหนดประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ประกอบด้วย 1) ผู้ผ่านการพัฒนานำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน และมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ มีการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้มากน้อยเพียงไร และ2) สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์หรือไม่จากผู้ผ่านการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน

- นำประเด็นคำถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตร ตรวจสอบคุณภาพ

- ปรับปรุงประเด็นคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

- นำประเด็นคำถามที่ผ่านการปรับปรุงจัดทำประเด็นการสนทนากลุ่มเพื่อนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อประเมินผลลัพธ์ (Results) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนที่เกิดต่อองค์กร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ และ 2) ประเด็นการสนทนากลุ่ม

การสร้างเครื่องมือ

1) แบบสัมภาษณ์

- ศึกษาหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการการสร้างประเด็นคำถาม
- กำหนดประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ประกอบด้วย 1) ผู้ผ่านการพัฒนานำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน และมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ มีการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้มากน้อยเพียงไร และ2) สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์หรือไม่จากผู้ผ่านการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน

- นำประเด็นคำถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตร เพื่อตรวจคุณภาพ

- ปรับปรุงประเด็นคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
- นำประเด็นคำถามที่ผ่านการปรับปรุงจัดทำแบบสัมภาษณ์เพื่อนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ประเด็นการสนทนากลุ่ม

- ศึกษาหลักสูตรหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับการศึกษาออกโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการการสร้างประเด็นคำถาม
- กำหนดประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ประกอบด้วย 1) ผู้ผ่านการพัฒนานำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน และมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ มีการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้มากน้อยเพียงไร และ2) สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์หรือไม่จากผู้ผ่านการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีสำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน

- นำประเด็นคำถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตร เพื่อตรวจคุณภาพ

- ปรับปรุงประเด็นคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
- นำประเด็นคำถามที่ผ่านการปรับปรุงจัดทำประเด็นการสนทนากลุ่มเพื่อนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- รวบรวมข้อมูลด้านปฏิกิริยา (Reaction) ที่ศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนภายหลังเสร็จสิ้นการอบรม (Internal Measures) จากสรุปผลการดำเนินโครงการการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากร

ทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562 หลักสูตร “การจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน” ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน ตามโครงการการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562

- รวบรวมข้อมูลด้านการเรียนรู้ (Learning) ที่เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้ารับการพัฒนาตาม หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีสำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน จากเอกสารสรุปผลการดำเนินโครงการการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562 โดยใช้แบบสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้ารับการพัฒนาตาม หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน

- ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านพฤติกรรม (Behavior) ที่เป็นผลการนำความรู้และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติงานของผู้ผ่านการพัฒนา โดยใช้แบบสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างข้าราชการครูที่ผ่านการพัฒนา หลังจากการอบรมเสร็จสิ้นไปแล้วไม่น้อยกว่า 1 เดือน (External Measures) ในระหว่างวันที่ 6-9 สิงหาคม 2562

- ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านผลลัพธ์ (Results) ที่เกิดต่อองค์กรที่เป็นผลกระทบจากการพัฒนาของผู้ผ่านการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มีต่อสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้แบบสัมภาษณ์และประเด็นการสนทนากลุ่ม จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครู กศน. หลังจากการอบรมเสร็จสิ้นไปแล้วไม่น้อยกว่า 1 เดือน (External Measures) ในระหว่างวันที่ 6-9 สิงหาคม 2562

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านพฤติกรรม (Behavior) การนำความรู้และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติงานและข้อมูลด้านผลลัพธ์ (Results) ที่เกิดต่อองค์กรที่เป็นผลกระทบจากการพัฒนาของผู้ผ่านการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มีต่อสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งการจัดการอบรมของรุ่นที่ 2 ตามหลักสูตรดังกล่าว มีการจัดอบรมเป็น 2 ระยะ กล่าวคือ ระยะที่ 1 ระหว่างวันที่ 23-25 พฤษภาคม 2562 และระยะที่ 2 ระหว่างวันที่ 24-25 กรกฎาคม 2562 จากนั้นดำเนินการติดตาม ระหว่าง 4-9 สิงหาคม 2562 มีระยะเวลาเพียง 11 วัน ภายหลังจากการอบรมเสร็จสิ้น เนื่องจากวิทยากรมีภาระงานจำนวนมาก และการจัดการในการจัดอบรมที่ต้องดำเนินการตามข้อกำหนดของสถาบันคุรุพัฒนามีขั้นตอนที่ซับซ้อน จึงไม่สามารถจัดอบรมตามแผนการอบรมและเป็นไปตามแบบแผนการประเมินหลักสูตร

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ในส่วนข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลด้านปฏิกิริยา (Reaction) จากสรุปผลการประเมินความพึงพอใจและด้านการเรียนรู้ (Learning) จากข้อมูลผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน ใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากเอกสารสรุปผลการดำเนินโครงการ การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562 ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพจะการวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของเนื้อหาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยวิธีการ ตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) และการสร้างข้อสรุปจากข้อมูลดังกล่าว รวมทั้งวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องและนำผลการประเมินไปเทียบกับ เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินที่กำหนดไว้ในแบบแผนการประเมินหลักสูตร

3. แบบแผนการประเมิน

ตารางที่ 7 แสดงการดำเนินการประเมินตามแบบแผนการประเมิน

วัตถุประสงค์ การประเมิน	ตัวแปรที่ ศึกษา	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มตัวอย่าง	เกณฑ์ที่ใช้ใน การประเมิน	เวลาที่ เก็บ ข้อมูล	การ วิเคราะห์ ข้อมูล
1. เพื่อ ประเมิน ความ พึงพอใจ	ความพึงพอใจ	แบบ สรุปล ผล ประเมิน ความพึงพอใจ	ข้าราชการครู ที่เข้ารับ การ พัฒนา	ร้อยละ 80 ของผู้ เข้ารับการ พัฒนา มีความพึงพอใจ ในระดับมากขึ้น ไป โดยการใช้ การ แปรผลของบุญ ชม ศรีสะอาด	หลังเสร็จ สิ้นการ อบรม	-ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน -วิเคราะห์ เนื้อหา
2. เพื่อ ประเมิน ผลสัมฤทธิ์ ทาง การเรียน	ผลสัมฤทธิ์ ทาง การ เรียน	แบบ สรุปล ผล การ ประเมิน ผล สัมฤทธิ์ ทาง การ เรียน	ข้าราชการครู ที่เข้ารับ การ พัฒนา	ผู้เข้ารับ การ พัฒนา ร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ ทาง การเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60	หลังเสร็จ สิ้นการ อบรม	ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
3. เพื่อ ประเมิน ผล การนำ ความรู้ และ การนำ ความรู้ และ	ผลการนำ ความรู้และ ทักษะฯ ไป ใช้	-แบบ สัมภาษณ์ -ประเด็น การ	-ผู้บริหาร -ข้าราชการครู ที่ผ่านการ พัฒนา	ร้อยละ 50 ของผู้ เข้ารับการ พัฒนา มีการนำความรู้ และทักษะไปใช้	หลังเสร็จ สิ้นการ อบรม อย่างน้อย	วิเคราะห์ เนื้อหา

วัตถุประสงค์ การประเมิน	ตัวแปรที่ ศึกษา	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มตัวอย่าง	เกณฑ์ที่ใช้ใน การประเมิน	เวลาที่ เก็บ ข้อมูล	การ วิเคราะห์ ข้อมูล
ทักษะๆ ไป ใช้		สนทนา กลุ่ม	-ครูกศน.		1 เดือน (สัปดาห์ที่ 1-2 ของ เดือน ส.ค.62)	
4. เพื่อ ประเมินผล กระทบๆ	ผลกระทบ ต่อองค์กร	-แบบ สัมภาษณ์ -ประเด็น การ สนทนา กลุ่ม	-ผู้บริหาร -ข้าราชการครู ที่ผ่านการ พัฒนา -ครู กศน.	ร้อยละ 50 ของ สถานศึกษาที่มี ข้าราชการครูที่ เข้ารับการพัฒนา ได้รับประโยชน์ ในด้านการจัดทำ หนังสือเรียน รายวิชาเลือกเสรี	หลังเสร็จ สิ้นการ อบรม อย่างน้อย 1 เดือน (สัปดาห์ที่ 1-2 ของ เดือน ส.ค.62)	วิเคราะห์ เนื้อหา

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562 เป็นการประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน โดยประยุกต์ใช้รูปแบบของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick Model) โดยประเมินผล 4 ระดับ คือ การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) การประเมินการเรียนรู้ (Learning) การประเมินพฤติกรรม (Behavior) และการประเมินผลลัพธ์ (Results) ที่เกิดต่อองค์กร ซึ่งเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสรุปผลการประเมินความพึงพอใจและแบบสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของข้าราชการครูตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนตามโครงการการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562 นอกจากนี้ยังเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยแบ่งการนำเสนอผลการประเมินออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้ารับการพัฒนาที่นำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลลัพธ์ (Results) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนที่เกิดต่อองค์กร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบประเมิน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบประเมิน ซึ่งเป็นข้าราชการครูที่ผ่านการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบประเมิน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	8	29.63
หญิง	19	70.37
รวม	27	100.00
2. อายุ		
31 - 40 ปี	8	29.63
41 - 50 ปี	13	48.15
51 ปีขึ้นไป	6	22.22
รวม	27	100.00
3. ครู/วิทยฐานะ		
ครู	14	51.85
ครูชำนาญการ	11	40.75
ครูชำนาญการพิเศษ	2	7.40
รวม	27	100.00

จากตารางที่ 8 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน จำนวน 27 คน พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 70.37 ส่วนใหญ่ มีอายุ ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 48.15 และมีตำแหน่งเป็นครู จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 51.85 รองลงมา คือครูชำนาญการ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 40.75 และครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.40 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนเป็นข้อมูลความพึงพอใจต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน ประกอบด้วยความพึงพอใจด้านหลักสูตร ด้านวิทยากร ด้านสื่อ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปรผลระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาภายนอกโรงเรียน (n=27)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความพึงพอใจ
ด้านหลักสูตร			
1. การกำหนดเนื้อหาในหลักสูตร	4.52	0.51	มากที่สุด
2. การกำหนดเวลาเรียนตลอดหลักสูตร	4.52	0.51	มากที่สุด
3. การกำหนดเวลาเรียนแต่ละเนื้อหา	4.52	0.51	มากที่สุด
4. หลักสูตรมีความน่าสนใจ	4.70	0.47	มากที่สุด
5. เนื้อหาในหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการ	4.67	0.48	มากที่สุด
รวม	4.59	0.49	มากที่สุด
ด้านวิทยากร			
6. มีความรู้ และเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่สอน	4.93	0.27	มากที่สุด
7. มีเทคนิค วิธีการในการถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจง่าย	4.85	0.36	มากที่สุด
8. มีการสร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.85	0.36	มากที่สุด
9. กระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วม	4.89	0.42	มากที่สุด
10. ตอบคำถามได้อย่างชัดเจน	4.78	0.42	มากที่สุด
11. แนะนำให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์	4.89	0.32	มากที่สุด
รวม	4.86	0.36	มากที่สุด
ด้านสื่อ			
12. PowerPoint ประกอบการอบรม	4.26	0.66	มาก
13. เอกสารประกอบการอบรม	4.33	0.55	มาก
14. ใบงาน/แบบฝึกทักษะประกอบการอบรม	4.30	0.61	มาก
รวม	4.30	0.61	มาก
ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้			
15. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับหลักสูตร	4.63	0.49	มากที่สุด
16. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ศึกษาด้วยตนเอง	4.63	0.49	มากที่สุด
17. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา	4.52	0.51	มากที่สุด
18. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วม	4.59	0.57	มากที่สุด
19. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหา	4.63	0.49	มากที่สุด

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความพึงพอใจ
รวม	4.60	0.51	มากที่สุด
ด้านสภาพแวดล้อม			
20. สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้	4.37	0.69	มาก
21. ความพร้อมของอุปกรณ์และวัสดุอุปกรณ์	4.37	0.63	มาก
รวม	4.37	0.66	มาก
ด้านต่อประโยชน์ที่ได้รับ			
22. ได้รับความรู้ที่สามารถนำไปจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีของสถานศึกษาได้จริง	4.56	0.51	มากที่สุด
23. เกิดความมั่นใจในการนำความรู้ไปแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดแก่เพื่อนครู	4.44	0.58	มากที่สุด
รวม	4.50	0.54	มากที่สุด
ภาพรวม	4.54	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 หากพิจารณารายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ในด้านวิทยากร ด้านกระบวนการจัดการการเรียนรู้ ด้านหลักสูตรและด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86, 4.60, 4.59 และ 4.50 ตามลำดับ ส่วนด้านสภาพแวดล้อมและด้านสื่อ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และ 4.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน (n=27)

ลำดับกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการพัฒนา	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
คนที่ 1	4.52	มากที่สุด
คนที่ 2	4.26	มาก
คนที่ 3	4.13	มาก
คนที่ 4	4.26	มาก
คนที่ 5	4.96	มากที่สุด
คนที่ 6	4.87	มากที่สุด
คนที่ 7	4.91	มากที่สุด
คนที่ 8	5.00	มากที่สุด
คนที่ 9	4.78	มากที่สุด

ลำดับกลุ่มตัวอย่าง ที่เข้ารับการพัฒนา	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
คนที่ 10	4.13	มาก
คนที่ 11	3.78	มาก
คนที่ 12	5.00	มากที่สุด
คนที่ 13	5.00	มากที่สุด
คนที่ 14	4.00	มาก
คนที่ 15	4.35	มาก
คนที่ 16	4.70	มากที่สุด
คนที่ 17	4.61	มากที่สุด
คนที่ 18	4.70	มากที่สุด
คนที่ 19	4.43	มาก
คนที่ 20	4.48	มาก
คนที่ 21	4.65	มากที่สุด
คนที่ 22	5.00	มากที่สุด
คนที่ 23	4.43	มาก
คนที่ 24	5.00	มากที่สุด
คนที่ 25	5.00	มากที่สุด
คนที่ 26	4.91	มากที่สุด
คนที่ 27	4.26	มาก

จากตารางที่ 10 กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนในระดับมากที่สุด จำนวน 11 คน และมีความพึงพอใจในระดับมาก จำนวน 16 คน

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน พบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการพัฒนาหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีครั้งนี้ได้เสนอข้อมูลดังนี้

ปัญหาและอุปสรรค

1. ด้านผู้เข้ารับการพัฒนา

- มีข้อมูลในการจัดทำหนังสือเรียนน้อย ข้อมูลที่มีก็ไม่สอดคล้องกับโครงสร้างหนังสือเรียน
- ไม่มีเวลาในการหาข้อมูลและจัดทำหนังสือเรียน
- มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรน้อย ในการจัดทำหนังสือเรียนต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับ

หลักสูตร

- ขาดทักษะในการเขียนเพื่อนำเสนอข้อมูลให้เป็นไปตามหลักวิชาการและมีภารกิจอื่นมาก
- ขาดทักษะในการประเมินข้อมูลที่ได้จากออนไลน์ว่าควรใช้แหล่งข้อมูลใดที่น่าเชื่อถือ

2. ด้านเวลา

- ห่วงเวลาการอบรมระยะที่ 1 กับระยะที่ 2 ทั้งช่วงนานเกินไป รวมถึงระยะที่ 2 มีเวลาน้อย ไม่เพียงพอสำหรับผู้เข้ารับการอบรมในการขอคำแนะนำจากวิทยากรและไม่สัมพันธ์กับใบงานที่ได้รับมอบหมาย

3. ด้านการสื่อสาร การสื่อสารในกลุ่มไลน์ ในเรื่องการส่งงาน การติดตามผู้เรียนยังไม่ชัดเจน ส่งผลให้ชิ้นงานไม่มีความก้าวหน้าเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านสื่อ

- ควรมีตัวอย่างหนังสือเรียนที่ดีเพื่อศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางในการเขียนหนังสือเรียน
- วิทยากรควรแนะนำหนังสือและแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือด้านต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแหล่งสืบค้น
- ควรมีสัญญาอันเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

- ควรมีการนำเสนอผลการจัดทำหนังสือเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและปฏิบัติอย่างจริงจัง รวมทั้งติดตามการนำไปใช้ให้ได้ผลจริง

- ควรวิเคราะห์ผู้เข้ารับการพัฒนามีเรื่องใดที่ควรปรับปรุงและหาแนวทางแก้ไข ชี้แนะเพื่อสร้างกำลังใจตลอดการอบรม

3. ด้านเวลา

- ห่วงเวลา ควรเว้นช่วงการอบรมระยะที่ 1 กับระยะที่ 2 เพียง 1 เดือน
- ระยะเวลาการอบรมมีน้อย

4. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

- เป็นหลักสูตรที่เป็นประโยชน์มาก สามารถนำไปจัดทำหนังสือเรียนได้จริง
- ควรมีการอบรมหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนให้แก่ครู กศน. ตำบลโดยวิทยากรที่มีความรู้และประสบการณ์ เนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างชัดเจน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้ารับการพัฒนา ตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียน เป็นข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียน ประกอบด้วยคะแนนผลการฝึกปฏิบัติตามใบงานและคะแนนผลการทดสอบหลังเรียน

ตารางที่ 11 แสดงคะแนนผลการฝึกปฏิบัติตามใบงานและคะแนนผลการทดสอบหลังเรียน

ลำดับกลุ่มตัวอย่าง ที่เข้ารับการพัฒนา	ผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน				ผลการ ประเมิน
	ผลการฝึก ปฏิบัติตาม ใบงาน (80 คะแนน)	ผลการ ทดสอบ หลังเรียน (20 คะแนน)	รวมคะแนน ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน (100 คะแนน)	ร้อยละ	
คนที่ 1	64	16	80	80	ผ่าน
คนที่ 2	58	14	72	72	ผ่าน
คนที่ 3	66	13	79	79	ผ่าน
คนที่ 4	58	13	71	71	ผ่าน
คนที่ 5	62	13	75	75	ผ่าน
คนที่ 6	62	13	75	75	ผ่าน
คนที่ 7	62	14	76	76	ผ่าน
คนที่ 8	66	15	81	81	ผ่าน
คนที่ 9	55	13	68	68	ผ่าน
คนที่ 10	64	14	78	78	ผ่าน
คนที่ 11	62	16	78	78	ผ่าน
คนที่ 12	58	13	71	71	ผ่าน
คนที่ 13	62	12	74	74	ผ่าน
คนที่ 14	60	12	72	72	ผ่าน
คนที่ 15	62	17	79	79	ผ่าน
คนที่ 16	61	13	74	74	ผ่าน
คนที่ 17	60	17	77	77	ผ่าน
คนที่ 18	57	14	71	71	ผ่าน
คนที่ 19	63	14	77	77	ผ่าน
คนที่ 20	64	15	79	79	ผ่าน

ลำดับกลุ่มตัวอย่าง ที่เข้ารับการพัฒนา	ผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน				ผลการ ประเมิน
	ผลการฝึก ปฏิบัติตาม ใบงาน (80 คะแนน)	ผลการ ทดสอบ หลังเรียน (20 คะแนน)	รวมคะแนน ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน (100 คะแนน)	ร้อยละ	
คนที่ 21	60	13	73	73	ผ่าน
คนที่ 22	54	12	66	66	ผ่าน
คนที่ 23	62	15	77	77	ผ่าน
คนที่ 24	62	14	76	76	ผ่าน
คนที่ 25	55	16	71	71	ผ่าน
คนที่ 26	61	12	73	73	ผ่าน
คนที่ 27	60	16	76	76	ผ่าน
คะแนนเฉลี่ย	16.59	66.22	82.81	82.81	

จากตารางที่ 11 กลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน โดยรวมมีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 82.81 และมีผู้ที่ได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้ารับการพัฒนาที่นำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านข้อมูลด้านพฤติกรรม (Behavior) เป็นข้อมูลการนำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการครูที่ผ่านการพัฒนาทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจในการเขียนโครงสร้างหนังสือเรียน ขอบข่ายเนื้อหา รูปแบบหนังสือเรียน การสืบค้นข้อมูล หลักการเขียน การใช้ภาษา การเขียนสาระสำคัญ การเรียบเรียงเนื้อหา การแบ่งย่อหน้า การออกแบบกิจกรรมท้ายบทที่สอดคล้องกับเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การสร้างแบบทดสอบ การอ้างอิง และการจัดหน้า และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติต่อเนื่องในการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี โดยการนำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกมาปรับปรุงทำตามคำแนะนำของวิทยากรและสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม โดยการเก็บข้อมูลจากสถานที่จริง สัมภาษณ์ผู้รู้ และถ่ายภาพประกอบมีครูอาสาสมัคร และครู กศน. ตำบลให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อเรียบเรียงในบทอื่น ๆ สร้างแบบทดสอบ พิสูจน์อักษร พร้อมทั้งจัดหน้าและออกแบบปกหนังสือเรียนรายวิชาเลือก ซึ่งจะจัดทำหนังสือเรียนให้แล้วเสร็จก่อนเปิดภาคเรียนถัดไป

นอกเหนือจากการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีแล้วกลุ่มตัวอย่างนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ หรือในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การจัดทำใบความรู้ ใบงาน ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหนังสือเรียน เช่น ใบความรู้ เรื่อง การพันท์ร่มกระดาษสา ใบงานในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งเผยแพร่ผ่าน Google Drive กลุ่ม กศน.อำเภอและการจัดทำบทเรียนออนไลน์ ผ่าน Google Classroom

ปัจจัยที่สนับสนุน ส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสในการจัดทำหนังสือเรียนสำเร็จ ประกอบด้วยสถานศึกษามีหลักสูตรรายวิชาเลือกที่ได้รับทศวิชาจากสำนักงาน กศน.แต่ยังไม่มีหนังสือเรียน ที่สำคัญผู้บริหารมีนโยบาย ข้อสั่งการให้ครู กศน.ช่วยสนับสนุนให้ข้อมูลการทำหนังสือเรียนของกลุ่มตัวอย่างให้จัดทำหนังสือเรียนให้สำเร็จและจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีอื่น ๆ ที่มีหลักสูตรแล้วแต่ยังไม่มีหนังสือเรียน ผู้บริหารสถานศึกษายังมีนโยบายในการพัฒนาบุคลากรในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีที่สอดคล้องกับสภาพของชุมชนและการจัดทำหนังสือเรียน รวมถึงนำหลักสูตรต่อเนืองมาพัฒนาเป็นหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรี โดยให้กลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการพัฒนาเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ นอกจากนี้ยังมีนโยบายในการปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาเลือกเดิมที่มีรหัสวิชาแล้ว และพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ นอกจากนี้ผู้บริหารยังสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อให้หนังสือเรียนเสร็จสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้ความรู้และทักษะจากการจัดทำหนังสือเรียนไปใช้ในการพัฒนาสื่อออนไลน์ และการจัดการศึกษาออนไลน์ รวมถึงการใช้ข้อมูลที่มีอยู่มาใช้โดยการถอดบทเรียน เช่น เรื่องวัฒนธรรมทุ่งเสลี่ยม เป็นต้น ในส่วนศึกษานิเทศก์ก็ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำใบความรู้ ใบงาน และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

นอกจากนี้บุคลากรในสถานศึกษามีความพร้อมในการเข้ารับการพัฒนาด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำหนังสือเรียนที่มีกลุ่มตัวอย่างถ่ายทอดความรู้การจัดการจัดทำหนังสือเรียน และยังมีมองเห็นภาพของความภาคภูมิใจในอนาคตที่เกิดจากการได้เห็นหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี และเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการจัดทำหนังสือเรียนให้แก่สถานศึกษาอื่น ๆ

ทั้งนี้หนังสือเรียนยังเป็นหลักฐานสำหรับการต่อใบประกอบวิชาชีพครู และใช้เป็นผลงานวิชาการในการขอมติหรือเลื่อนวิทยฐานะ และสิ่งที่สนับสนุน ส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสในการจัดทำหนังสือเรียนสำเร็จอีกประการหนึ่งคือ ผู้รู้ ภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในท้องถิ่นซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีสำหรับการจัดทำหนังสือเรียน

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลลัพธ์ (Results) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนที่เกิดต่อองค์กร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลลัพธ์ (Results) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนที่เกิดต่อองค์กร เป็นข้อมูลผลกระทบจากการพัฒนาของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการครูที่ผ่านการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มีต่อสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษาทุกแห่งที่ส่งข้าราชการครูเข้ารับการพัฒนาได้รับประโยชน์ในด้านการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี ดังนี้

บุคลากรของสถานศึกษาได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีจากกลุ่มตัวอย่างโดยการสรุปผลการอบรมและรายงานเสนอผู้บริหาร พร้อมทั้งชี้แจงในที่ประชุมประจำสัปดาห์หรือประชุมประจำเดือน ประชุมวางแผนร่วมกับคณะครูอาสาสมัครและครู กศน. ตำบลเพื่อยกย่องหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ให้คำแนะนำในเรื่องการทำสื่อใบความรู้ นอกจากนี้ยังมีการนิเทศการเรียนการสอนของครู กศน. พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการเตรียมสื่อและใบความรู้ รวมทั้งนำเอกสารประกอบการอบรมตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี อัปโหลดผ่าน Google Drive กลุ่มของสถานศึกษาเพื่อให้คณะครูได้ศึกษาด้วยตนเอง

ในส่วนของสถานศึกษามีแผนในการส่งเสริมการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเพิ่มเติม กล่าวคือ มีแผนในการพัฒนาบุคลากรในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีและการจัดทำหนังสือเรียน รวมถึงนำหลักสูตรต่อเนื่องมาพัฒนาเป็นหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรี โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นแกนนำในการถ่ายทอดความรู้ นอกจากนี้ยังมีแผนในการปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาเลือกเดิมที่มีรหัสวิชาและพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เช่น การเลี้ยงปลานิล การปลูกแก้วมังกร การพัฒนาอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ป่าต้นน้ำ ป่าชุมชนเทคโนโลยีชีวภาพ จากท้องถิ่น เป็นต้น

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลการประเมินและข้อเสนอแนะ

การประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษา
นอกโรงเรียน โดยประยุกต์ใช้รูปแบบของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick Model) มีวัตถุประสงค์เพื่อ
1) ประเมินปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชา
เลือกเสรี สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียน 2) ประเมินการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้ารับการพัฒนา
ตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียน 3) ประเมิน
พฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้ารับการพัฒนาที่นำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตร
การจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน และ 4)
ประเมินผลลัพธ์ (Results) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี
สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียนที่เกิดต่อองค์กร

ผู้ศึกษาร่วมกับคณะทำงานของสถาบัน กศน.ภาคเหนือร่วมกันออกแบบการประเมิน
สร้างเครื่องมือการเก็บข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากผลการประเมินโครงการพัฒนาข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษาสายงานการสอน หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับ
ครูศึกษานอกโรงเรียน ปีงบประมาณ 2562 และลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร
สถานศึกษา ข้าราชการครูที่ผ่านการพัฒนาและสนทนากลุ่มครู กศน. วิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบ
ความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ และสรุปผลการประเมินเป็นลำดับดังนี้

สรุปผลการประเมิน

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบประเมิน

กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 27 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ
70.37 ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 48.15 และมีตำแหน่งเป็นครู
จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 51.85 รองลงมา คือ ครูชำนาญการ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ
40.75 และครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.40 ตามลำดับ

2. ด้านปฏิกิริยา (Reaction) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียน
รายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียน ที่ศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาที่มีต่อ
หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูศึกษานอกโรงเรียนพบว่ากลุ่มตัวอย่าง
มีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เท่ากับ 0.53 หากพิจารณารายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ในด้าน
วิทยากร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้อ ด้านหลักสูตรและด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

4.86, 4.60, 4.59 และ 4.50 ตามลำดับ ส่วนด้านสภาพแวดล้อมและด้านสื่อ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และ 4.30 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนในระดับมากที่สุด จำนวน 11 คน และมีความพึงพอใจในระดับมาก จำนวน 16 คน เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน พบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน

ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการพัฒนาหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีครั้งนี้ พบว่า ด้านผู้เข้ารับการพัฒนามีข้อมูลไม่เพียงพอสำหรับการจัดทำหนังสือเรียน มีภารกิจมาก มีความรู้เรื่องหลักสูตรน้อย ขาดทักษะในการเลือกใช้ข้อมูลที่มีคุณภาพและทักษะการเขียน ในส่วนด้านเวลาการอบรมระยะที่ 1 กับระยะที่ 2 ทั้งช่วงนานเกินไป และเวลามีน้อย ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้ สำหรับการสื่อสารในกลุ่มไลน์ ยังไม่ชัดเจนส่งผลให้ชิ้นงานไม่มีความก้าวหน้าเท่าที่ควร

สำหรับข้อเสนอแนะกลุ่มตัวอย่างได้เสนอความคิดเห็น กล่าวคือ ด้านสื่อควรมีตัวอย่างหนังสือเรียนที่ดีเพื่อศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติม วิทยากรควรแนะนำหนังสือและแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ด้านต่าง ๆ และควรมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในการสืบค้น สำหรับด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ควรมีการนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดทำหนังสือเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งติดตามการนำไปใช้จนได้ผลจริง นอกจากนี้ควรวิเคราะห์ผู้เข้ารับการพัฒนาเพื่อหาแนวทางแก้ไขและปรับปรุง ส่วนด้านเวลาควรเว้นช่วงการอบรมระยะที่ 1 กับระยะที่ 2 เพียง 1 เดือน ในส่วนข้อคิดเห็นอื่น ๆ เห็นว่าเป็นหลักสูตรที่เป็นประโยชน์มาก สามารถนำไปจัดทำหนังสือเรียนได้จริง และควรมีการพัฒนาครู กศน. ตำบลให้มีความรู้และทักษะในการจัดทำหนังสือเรียน

3. ด้านการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน โดยรวมมีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 82.81 และมีผู้ที่ได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน

4. ด้านพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้ารับการพัฒนาที่นำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการพัฒนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการพัฒนาทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหนังสือเรียนตามหลักการเขียนหนังสือเรียน ในเรื่อง การเลือกรูปแบบหนังสือเรียน โครงสร้าง

หนังสือเรียน การจัดขอบข่ายเนื้อหา หลักการเขียน การใช้ภาษา การเขียนสาระสำคัญ การเรียบเรียงเนื้อหา การออกแบบกิจกรรมท้ายบทที่สอดคล้องกับเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การสร้างแบบทดสอบ การอ้างอิง ตลอดจนการจัดหน้า และนำความรู้ไปปรับปรุงหนังสือเรียนทำตามคำแนะนำของวิทยากร และสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากสถานที่จริง สัมภาษณ์ผู้รู้ และถ่ายภาพประกอบ โดยมีครูอาสาสมัครและครู กศน. ตำบลให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อจัดทำหนังสือเรียนให้แล้วเสร็จก่อนเปิดภาคเรียนถัดไป นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการพัฒนายังนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำใบความรู้ ใบงานที่สอดคล้องกับเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และการจัดทำใบเรียนออนไลน์ ผ่าน Google Classroom

ส่วนปัจจัยที่สนับสนุน ส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการพัฒนามีโอกาสในการจัดทำหนังสือเรียนสำเร็จ ได้แก่ หลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีที่ได้รับทศวิชาจาก สำนักงาน กศน. นโยบายของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีและการจัดทำหนังสือเรียน โดยให้กลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการพัฒนาเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ นอกจากนี้ยังขอส่งการให้ครู กศน. ช่วยจัดทำหนังสือเรียน พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และสนับสนุนในการพัฒนาสื่อออนไลน์และการจัดการศึกษาออนไลน์รวมถึงการถอดบทเรียน นอกจากนี้ยังมีศึกษานิเทศก์ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำใบความรู้ ใบงาน และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงครู กศน. ในสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดทำหนังสือเรียน และที่สำคัญครู กศน. มีความพร้อมในการเรียนรู้ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำหนังสือเรียน นอกจากนี้หนังสือเรียนยังเป็นหลักฐานสำหรับการต่อใบประกอบวิชาชีพครู และใช้เป็นผลงานวิชาการในการขอมือหรือเลื่อนวิทยฐานะ รวมถึงผู้รู้ ภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในท้องถิ่นซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีสำหรับการจัดทำหนังสือเรียน

จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการพัฒนาทุกคนได้นำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีสำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงานจึงเป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน

5. ด้านประเมินผลลัพธ์ (Results) ที่เกิดต่อองค์กร ที่ศึกษาผลกระทบจากการพัฒนาของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียนที่มีต่อสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาทุกแห่งที่ส่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการครูเข้ารับการพัฒนาได้รับประโยชน์ในด้านการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างรายงานผลการอบรมโดยการสรุปผลการอบรมเสนอต่อผู้บริหารและชี้แจงในที่ประชุมวางแผนร่วมกับคณะครูอาสาสมัครและครู กศน. ตำบลเพื่อยกร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ให้คำแนะนำในเรื่องการทำสื่อ ใบความรู้ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังมีการนิเทศการเรียนการสอนของครู กศน. โดยให้ข้อเสนอแนะในการเตรียมสื่อและใบความรู้ รวมทั้งเผยแพร่เอกสารประกอบ

การอบรมตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี ผ่าน Google Drive กลุ่มของสถานศึกษาเพื่อให้คณะครูได้ศึกษาด้วยตนเอง

ในส่วนของสถานศึกษามีแผนในการส่งเสริมการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเพิ่มเติมได้แก่วางแผนในการพัฒนาบุคลากรในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีและการจัดทำหนังสือเรียน โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นแกนนำในการถ่ายทอดความรู้ นอกจากนี้ยังมีแผนในการปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาเลือกเดิม ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เช่น การเลี้ยงปลานิล การปลูกแก้วมังกร การพัฒนาอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ป่าต้นน้ำ ป่าชุมชนเทคโนโลยีชีวภาพจากท้องถิ่น เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษาทุกแห่งที่ส่งกลุ่มตัวอย่างเข้ารับการพัฒนาได้รับประโยชน์ในด้านการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี จึงเป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน

ในการประเมินครั้งนี้ ดำเนินการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปฏิกริยา (Reaction) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน 2) ด้านการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน 3) ด้านพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้ารับการพัฒนานำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน และ 4) ด้านผลลัพธ์ (Results) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนที่เกิดต่อองค์กร เมื่อนำผลการประเมินเทียบกับเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินที่กำหนดไว้ พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน

อภิปรายผล

ในการประเมินการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายดังนี้

1. ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการพัฒนาที่ตอบแบบประเมิน พบว่าผู้ตอบแบบประเมินมีจำนวน 27 คน พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี และมีตำแหน่งเป็นครู ยังไม่มีวิทยฐานะซึ่งเป็นไปตามคุณสมบัติของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนที่กำหนดไว้และเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะตามมาตรฐานตำแหน่งและตรงกับสายงานการสอน

2. จากการศึกษาข้อมูลด้านปฏิกริยา (Reaction) ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน ที่ศึกษาความพึงพอใจของ

กลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน ในด้านหลักสูตร ด้านวิทยากร ด้านสื่อ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสภาพแวดล้อม และด้าน ประโยชน์ที่ได้รับ รวม 6 ด้าน โดยรวมข้าราชการครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา ในรายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดสี่ด้าน ได้แก่ ด้านวิทยากร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านหลักสูตรและด้านประโยชน์ที่ได้รับและระดับมากที่สุดสองด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมและด้านสื่อ และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือ เรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนในระดับมากขึ้นไป จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 100 อาจเป็นเพราะเป็นนโยบายจุดเน้นของสำนักงาน กศน. ปีงบประมาณ 2562 ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ข้อที่ 6.3 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ให้มีความรู้และทักษะตามมาตรฐานตำแหน่งให้ตรงกับสายงาน ความชำนาญ และ ความต้องการของบุคลากร และก.ค.ศ.กำหนดเกณฑ์ในการขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูที่กำหนดให้ข้าราชการต้องเข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรของสถาบันครูพัฒนาหรือหลักสูตรที่ ก.ค.ศ.ให้ การรับรอง ภายใน 5 ปี จำนวน 100 ชม. ไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมง และไม่เกิน 20 ชั่วโมงต่อปี

นอกจากนี้สำนักงาน กศน.ได้ปรับปรุงและเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การดำเนินงานตามหลักสูตร การศึกษาออกกระบวนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับหลักสูตรรายวิชาเลือกโดย กำหนดไว้ว่า “รายวิชาเลือก ปรับให้มีทั้งวิชาเลือกบังคับและวิชาเลือกเสรี ซึ่งแต่ละวิชาจำกัดให้ใช้ จัดการเรียนรู้ในระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น ไม่น้อยกว่าให้ใช้ทั้ง 3 ระดับ ในรายวิชาเลือกเสรี สถานศึกษา ต้องดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ระดับ” พร้อมทั้งผู้จัดทำหรือพัฒนาสื่อรายวิชาเลือกเสรีขึ้นเอง จึงเป็นภาระของสถานศึกษาที่ต้องจัดทำ รายวิชาเลือกเสรีให้เพียงพอ และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ระดับของแต่ละสภานั้น ๆ กอปรกับ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ มีหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากร และทำหน้าที่เป็นหน่วยพัฒนาของสถาบันครู พัฒนาที่ต้องพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว หน่วยพัฒนา สถาบัน กศน.ภาคเหนือพัฒนาจากข้อมูลสภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาตนเอง ของครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา กศน.ในเขตภาคเหนือ ที่พบว่า มีความต้องการ พัฒนาตนเอง 2 อันดับแรก ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีและการจัดทำหนังสือเรียน รายวิชาเลือกเสรี ทั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของมณฑล ฉกาจวิวัฒน์ (2546) ที่พบว่าด้านปฏิภาน สะท้อนกลับ (Reaction) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นด้วยมากทุกด้าน เรียงลำดับการเห็นด้วย คือ ด้านสถานที่ฝึกอบรม ด้านคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก ด้านการบริหารและจัดการ ด้านเจ้าหน้าที่ดำเนินการฝึกอบรม ด้านเนื้อหาสาระในการฝึกอบรม และด้านคุณสมบัติวิทยากร

จากการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับชัยญัก วรงค์บา และกิ่งกาจัน จงใจหาญ (ม.ป.ป.) ที่ดำเนินการประเมินการฝึกอบรมโครงการ CHAMPION โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินของ เคิร์กแพทริค พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นความพึงพอใจต่อเนื้อหาหลักสูตร การฝึกอบรม วิทยากร/เทคนิคการฝึกอบรม อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และสอดคล้องกับศูนย์ฝึกอบรม และแพทยศาสตร์ศึกษา ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี (ม.ป.ป.) ที่ดำเนินการประเมินโครงการการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการวิจัยเพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานด้านสาธารณสุขสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สังกัดภายใต้สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดราชบุรี พบว่า สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงใจมากที่สุด คือ เนื้อหาของหลักสูตรตรงกับวัตถุประสงค์ ด้านการจัดฝึกอบรมโดยรวม ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดในทุกประเด็น โดยมีคะแนนความพึงพอใจประเด็นวิทยากรมากที่สุด รวมทั้งสอดคล้องกับยุวธิดา ม่วงเจริญและสุรัชย์ มีชาญ (2557) ที่ประเมินการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ผลการวิจัยพบว่า ด้านปฏิริยา ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นในประเด็นเนื้อหาของหลักสูตร วิธีการฝึกอบรม สื่อการสอนและบรรยากาศการฝึกอบรมและด้านอาจารย์ ว่ามีความพร้อมและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ด้านการเรียนรู้ (Learning) ของผู้เข้ารับการพัฒนามตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียน รายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน มีผู้ที่ได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวคิดของ เคิร์กแพทริคว่าเป็นการประเมินผลการเรียนที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการอบรม เช่น การเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้ ก่อน หลังการฝึกอบรม เกี่ยวกับความรู้ ความคิด ทักษะ ค่านิยม ทักษะ การปฏิบัติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกรอบการประเมินนี้ หมายถึง ผลการประเมินทักษะปฏิบัติและผลการทดสอบหลังเรียน แสดงว่าเมื่อกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการครูได้เรียนรู้จากวิทยากร บรรยาย ลงมือฝึกปฏิบัติตามใบงานจึงมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ สอดคล้องกับยุวธิดา ม่วงเจริญและสุรัชย์ มีชาญ (2557) ที่ประเมินการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเรียนรู้ แพทย์ที่จบการฝึกอบรมประจำบ้านฯ มีผลการสอบความรู้ด้านกุมารแพทย์ และด้านทักษะทางคลินิกด้านกุมารแพทย์ ค่าร้อยละผ่านเกณฑ์ร้อยละ 100 และเมื่อนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่าผลการสอบเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4. ด้านพฤติกรรม (Behavior) ของผู้เข้ารับการพัฒนานำความรู้และทักษะจากการพัฒนามตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน

จากการประเมินครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการอบรมทุกคนนำความรู้และทักษะไปใช้ในการพัฒนาหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีและชี้แจงเกี่ยวกับหลักการในจัดทำหนังสือเรียนต่อผู้บริหารและคณะครู กศน. ในสถานศึกษาอีกทั้งยังนำไปปรับใช้ในการจัดทำและแนะนำครู กศน. ในการจัดทำใบความรู้ ใบงานและการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดทำบทเรียนออนไลน์ ซึ่งมีครู กศน. ในสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการปรับปรุงและจัดทำหนังสือเรียน และมีความพร้อมในการเรียนรู้เพิ่มเติม ทั้งเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำหนังสือเรียน นอกจากนี้ผู้รู้ ภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในท้องถิ่นเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีสำหรับการจัดทำหนังสือเรียนให้สำเร็จ อีกทั้งหนังสือเรียนยังเป็นหลักฐานสำหรับการต่อบุประกอบวิชาชีพครูและใช้เป็นผลงานวิชาการในการขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ตามแนวคิดของเคิร์กแพทริก กล่าวถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าเป็นการประเมินผล การเรียนที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการอบรม เช่น การเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ ก่อน หลังการฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ ความคิด ทักษะ ค่านิยม ทักษะ การปฏิบัติ เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหนังสือเรียนก็จะสามารถนำความรู้และทักษะไปพัฒนา ปรับปรุงหนังสือเรียนได้ โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ สนับสนุน ส่งเสริมให้การจัดทำหนังสือเรียนประสบผลสำเร็จ และเป็นไปตามปรัชญาของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่กล่าวถึงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง การเรียนรู้โดยการลงมือทำเป็นแนวคิดหรือความเชื่อที่สนับสนุนให้คนเราปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ ตามความถนัดและศักยภาพด้วยการศึกษา ค้นคว้า ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะจนถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะเชื่อว่าหากคนเราได้ลงมือทำด้วยตนเองจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นเป็นแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ ใฝ่เรียน ผู้เรียนจะสนุกสนานที่จะสืบค้นหาความรู้ต่อไปและมีความสุขที่จะเรียน การเรียนรู้โดยการลงมือทำ มีประโยชน์ต่อผู้เรียน คือจะเรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเอง ได้รู้จักการสืบค้นหาความรู้เพื่อแก้ปัญหาและได้เรียนรู้จากผู้อื่น นอกจากนี้ยังเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่งการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางมากกว่าที่จะมุ่งเนื้อหา หากต้องการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ให้ได้ผลดีนั้น ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาที่สอดคล้องกับความจริง นำการเรียนรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาและเรียนรู้จากของจริงมากกว่าสิ่งสมมุติ ซึ่งสอดคล้องกับณภัค ธนเดชะวัฒน์ พรรัตน์ แสดงหาญและอภิญา อิงอาจ (ม.ป.ป.) ได้ข้อค้นพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมหรือการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านนโยบายองค์กร โครงสร้างองค์กรและวัฒนธรรมองค์กร 2) ปัจจัยด้านผู้บริหารระดับสูงและหัวหน้างาน 3) ปัจจัยด้านวิทยากร และ 4) ตัวผู้เข้าร่วมอบรม

นอกจากนี้ยังสอดคล้องยูริธิดา ม่วงเจริญและสุรัชย์ มีชาญ (2557) ที่ประเมินการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ผลการวิจัยพบว่าด้านพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การปฏิบัติงานของแพทย์ที่จบการอบรมแพทย์ฯ ในด้านการปฏิบัติงานตามสมรรถนะหลักของมหาวิทยาลัยมหิดล และการถ่ายทอดความรู้ ตามความคิดเห็น

ของผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ผลการประเมินอยู่ในระดับผ่าน

5. ด้านผลลัพธ์ (Results) ที่เกิดต่อองค์กร ที่ศึกษาผลกระทบจากการพัฒนาของผู้เข้ารับการพัฒนาคตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนที่มีต่อสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง

จากการประเมินครั้งนี้พบว่าสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษาทุกแห่งที่ส่งข้าราชการครูเข้ารับการพัฒนารับประโยชน์ในด้านการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีจากสรุปผลการอบรม เอกสารประกอบการอบรมตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี การวางแผนเพื่อยกร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ การทำสื่อ ใบความรู้รวมถึงส่งผลให้สถานศึกษามีแผนในการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีเพิ่มเติม การปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาเสรี การพัฒนาบุคลากรในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีและการจัดทำหนังสือเรียน โดยให้ข้าราชการครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ตามแนวคิดของเคิร์กแพทริก กล่าวถึงการประเมินผลลัพธ์ (Results) ว่าเป็นการประเมินผลลัพธ์หรือผลกระทบที่เกิดต่อองค์กร อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรม เช่น การลดลงของปัจจัยเสี่ยง การเพิ่มของประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงาน องค์กร การลดลงของต้นทุน การเพิ่มกำไร ประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงาน หรือผู้เกี่ยวข้อง หน่วยงาน องค์กร สถาบัน และการประเมินผลลัพธ์ตามรอบการประเมินนี้ หมายถึง ผลลัพธ์หรือผลกระทบที่เกิดต่อสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนาคตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน เช่น สถานศึกษามีการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเพิ่ม ผู้เข้ารับการพัฒนานำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่ครู กศน.ของสถานศึกษาที่สังกัด เป็นต้น โดยติดตามหลังจากอบรมเสร็จสิ้นแล้วอย่างน้อย 1 เดือน แต่ในการติดตามครั้งนี้มีระยะเวลาภายหลังการอบรมเสร็จสิ้นเพียง 11 วัน เนื่องจากวิทยากรมีภาระงานจำนวนมาก และการจัดการในการจัดอบรมหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนครั้งนี้ที่ต้องดำเนินการตามข้อกำหนดของสถาบันคุรุพัฒนามีขั้นตอนที่ซับซ้อน จึงไม่สามารถจัดอบรมตามแผนการอบรมและเป็นไปตามแบบแผนการประเมินหลักสูตร หากมีระยะเวลาในการติดตามที่เป็นไปตามแผนการจัดอบรมและเป็นไปตามแบบแผนการประเมินหลักสูตรที่ติดตามหลังจากอบรมเสร็จสิ้นแล้วอย่างน้อย 1 เดือนก็จะได้ข้อมูลที่เป็นผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ชัดเจนมากขึ้น สอดคล้องกับยุวธิดา ม่วงเจริญและสุรชัย มีชาญ (2557) ที่ประเมินการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ผลการวิจัยพบว่า ด้านผลลัพธ์ ความพึงพอใจของผู้มารับบริการที่มีต่อแพทย์ที่จบการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านฯ อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่

กำหนด ผลการประเมินอยู่ในระดับผ่าน ส่วนจำนวนงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

การประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครู การศึกษานอกโรงเรียนนี้ มีผลการประเมินที่เป็นข้อมูลจริง ทั้งข้อมูลที่ได้จากผลการประเมินจาก โครงการการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562 หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษานอกโรงเรียน และข้อมูล ที่ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล นับว่าเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์เพื่อใช้เป็นข้อมูลเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรเพื่อพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากร สายงานการสอน ให้มีความรู้และทักษะตามมาตรฐาน ตำแหน่งให้ตรงกับสายงานและใช้ในการพัฒนางาน กศน.ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

1. ควรนำผลจากการประเมินความพึงพอใจและข้อคิดเห็นของข้าราชการครูที่ผ่าน การพัฒนามาพิจารณาปรับหรือเพิ่ม สื่อ แหล่งเรียนรู้และกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ เช่น ควรมี ตัวอย่างเพื่อศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติม ควรแนะนำหนังสือและแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือด้านต่าง ๆ และควรมี สัญญาณอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในการสืบค้น ควรมีการนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดทำหนังสือ เรียนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งติดตามการนำไปใช้ให้ผลจริงจัง นอกจากนี้ควรวิเคราะห์ผู้เข้ารับการ พัฒนา เพื่อหาแนวทางแก้ไขและปรับปรุง ส่วนด้านเวลา ควรเว้นช่วงการอบรมให้เหมาะสม และควรมี การอบรมหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนให้แก่ครู กศน.ตำบล

2. ผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรกำกับและติดตามการจัดทำหนังสือเรียนให้เป็นไป ตามหลักการที่สำนักงาน กศน.กำหนดเพื่อจัดทำหนังสือเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร จากนั้นควรนำ หนังสือเรียนเสนอต่อสถาบัน กศน.ภาคเหนือเพื่อพิจารณาให้การรับรองคุณภาพและนำไปใช้ใน การจัดการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ในการประเมินด้านพฤติกรรม (Behavior) การนำความรู้และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติงาน และด้านผลลัพธ์ (Results) ที่เกิดต่อองค์กรควรดำเนินการประเมินตามแผนการอบรมและเป็นไปตามแบบ แผนการประเมินหลักสูตรเพื่อทราบข้อมูลที่เป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงและนำไปใช้ประโยชน์ได้

2. ในการประเมินผลการใช้หลักสูตรในครั้งต่อไปควรเลือกใช้รูปแบบการประเมินอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ นอกเหนือจากข้อค้นพบที่ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินของ เคิร์กแพทริก

บรรณานุกรม

- กาญจนา วัฒนสุนทร. (2544). **ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน.**
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ออลินเพลส.
- ชัยญักษ์ วงศ์บาและกิ่งกาจัน จงใจหาญ. (ม.ป.ป.). การประเมินผลการฝึกอบรมโครงการ CHAMPION
โดยประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินของเคิร์กแพทริก. *วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7
จังหวัดขอนแก่น*. ปีที่ 19 (ฉบับที่ 1 ตุลาคม 2554 - มีนาคม 2555), หน้า 27.
- ชัยพัฒน์ พันธุ์วัฒนสกุล. (2558). **การประเมินผลโครงการอบรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร
การใช้พลังงานไฟฟ้าในชีวิตประจำวัน.** นครสวรรค์ : สำนักงาน กศน.จังหวัดนครสวรรค์.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. (2544). **หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร.** กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- ณภัค ธนเดชะวัฒน์ พรรัตน์ แสดงหาญและอภิญา อิงอาจ. (ม.ป.ป.). การศึกษาวิจัยเรื่องการ
ประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านพฤติกรรมตามแนวคิดของเคิร์กแพทริก กรณีศึกษา : การ
ฝึกอบรมโครงการพัฒนาผู้นำยุคดิจิทัล. *Burapha Journal of Business Management*,
Vol .6 (No.1), หน้า 65.
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์. (2551). **“สัมมนาการประเมินหลักสูตร”** ในประมวลสาระชุดวิชาสัมมนา
การประเมินการศึกษา หน่วยที่ 12 หน้า 33 – 54. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- บุบผา เรืองรอง. **การเรียนรู้โดยการลงมือทำ (Learning by doing).** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครศรีธรรมราช (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://taamkru.com/th>.
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2550). **“การประเมินหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการ
การศึกษานอกโรงเรียนเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร”** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มณฑล ฉกาจวิวัฒน์ (2546). **การประเมินประสิทธิผลโครงการฝึกอบรมพนักงานสินเชื่อ
ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) : ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.** วิทยานิพนธ์
บธ.ม. (การจัดการทั่วไป). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

- ยูวธิดา ม่วงเจริญและสุรชัย มีชาญ. (2557). การประเมินการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ*, ปีที่ 8 (ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน 2558), หน้า 1059.
- เยาวดี ราชชัยกุล. (2548). การประเมินโครงการ แนวคิดและวิธีปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรืองวิชัย วีระพงษ์. (2548). “การประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา สงขลา”. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์. (2545) “ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน” ในประมวลสาระชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน หน่วยที่ 3 หน้า 127. นนทบุรี : บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์. (2549). “ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน” ในประมวลสาระชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน หน่วยที่ 3 หน้า 123 – 166. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ลำพอง ภาพน้ำ. (2551). การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนศรีจิตรา จังหวัดปทุมธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต วิชาเอกการประเมินการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). การพัฒนาหลักสูตรสานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : บริษัทเซ็นเตอร์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). “การประเมินหลักสูตร” ในประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีทางการสอน หน่วยที่ 13 หน้า 54 – 126. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- ศตวรรษ ปาดังคะโร. (2547). การประเมินการใช้หลักสูตรวิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 โรงเรียนแจ้จวิทยา จังหวัดสงขลา. ม.ป.ท.
- ศักดิ์ศรี ปาณะกุล. (2543). การประเมินหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศักดิ์ศรี ปาณะกุล. (2544). ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน หน่วยที่ 1. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ศิริพร หย่องบางไทร. (2553). การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ **ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดปริวาส กรุงเทพมหานคร.** การศึกษาค้นคว้าอิสระ หลักสูตรปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศรีสมร พุ่มสะอาด. (2549). “การประเมินการนำหลักสูตรไปใช้” ในประมวลสาระชุดวิชาการประเมิน หลักสูตรและการเรียนการสอน หน่วยที่ 13 หน้า 122 - 149. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- ศุภย์ฝักอบรมและแพทยศาสตรศึกษา ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี. (ม.ป.ป.). การประเมินโครงการการ ฝักอบรมเชิงปฏิบัติการการวิจัยเพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานด้านสาธารณสุขสำหรับ **เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสังกัดภายใต้สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดราชบุรี.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://apps.hpc.go.th>researchtank>
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2544). **ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและการจัดโครงการประเมิน.** นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมคิด พรหมจ้อย และสุพักตร์ พิบูลย์. (2543). **เทคนิคการประเมินหลักสูตร.** นนทบุรี : สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สถาบัน กศน.ภาคเหนือ. (2561). รายงานผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางส่งเสริมการจัดการ **เรียนรู้ด้านเกษตรกรรมสู่ Smart Farmer กรณีศึกษา : กศน.อำเภอแม่วาง จังหวัด เชียงใหม่.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://northnfe-media.blogspot.com/>
- สถาบันคุรุพัฒนา. (2561). **หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีสำหรับครูการศึกษาออก โรงเรียน.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://digital.kurupatana.ac.th>
- สำนักงาน กศน. (2555). **คู่มือการดำเนินงานหลักสูตรการศึกษาจากระบบระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555).** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://203.159.251.144/pattana/pat%20-%20pattana.html>
- สำนักงาน กศน. (2562). **นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน.ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562.** สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงาน กศน.จังหวัดจันทบุรี. (2522). **จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://chan.nfe.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2560). **หลักเกณฑ์และวิธีการให้ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งครูมีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.krobannok.com

ภาคผนวก

**คณะกรรมการประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี
สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน**

คณะที่ปรึกษา

นายจำเริญ มุลฟอง

ผู้อำนวยการ สถาบัน กศน. ภาคเหนือ

คณะกรรมการกำหนดกรอบแนวคิดการประเมิน

1. นายพีระชัย มาลินีกุล	ครู ชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
2. นางพิมพ์พรรณ ยอดคำ	ข้าราชการบำนาญ
3. นางสาวยุรียา อินทรวิจิตร	ครู ชำนาญการพิเศษ กศน.อำเภอเมืองลำปาง
4. นางณิชากร เมตาภรณ์	ครู ชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
5. นางแก้วตา ธีระกุลพิศุทธิ์	ครู ชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
6. นางอรวรรณ พึ่งเพราะ	ครู ชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
7. นางรสพร หม้อศรีใจ	ครู ชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
8. นายธีรศักดิ์ ลอยลม	ครู ชำนาญการ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
9. นางสาวนัชรี อุ่มบางตลาด	ครู ชำนาญการ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

คณะบรรณาธิการ

1. นายพีระชัย มาลินีกุล	ครู ชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
2. นางอรวรรณ พึ่งเพราะ	ครู ชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

ผู้รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล เรียบเรียงและพิมพ์

นางรสพร หม้อศรีใจ

ครู ชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

เผยแพร่ กันยายน 2562

ช่องทาง <https://northnfe-media.blogspot.com/2019/06/2562.html>

<http://Morsrijai.blogspot.com>

แบบสรุปผลการประเมินผลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำหนังสือเรียน
รายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน ตามโครงการการพัฒนาข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบประเมิน (n=...)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย		
หญิง		
รวม		
2. อายุ		
20 - 30 ปี		
31 - 40 ปี		
41 - 50 ปี		
51 ปีขึ้นไป		
รวม		
3. ครู/วิทยฐานะ		
ครูผู้ช่วย		
ครู		
ครูชำนาญการ		
ครูชำนาญการพิเศษ		
รวม		

**ตอนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียน
รายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน**

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลระดับความพึงพอใจของกลุ่ม
ตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีสำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน (n=...)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความพึงพอใจ
ด้านหลักสูตร			
1. การกำหนดเนื้อหาในหลักสูตร			
2. การกำหนดเวลาเรียนตลอดหลักสูตร			
3. การกำหนดเวลาเรียนแต่ละเนื้อหา			
4. หลักสูตรมีความน่าสนใจ			

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความพึงพอใจ
5. เนื้อหาในหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการ			
รวม			
ด้านวิทยากร			
6. มีความรู้ และเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่สอน			
7. มีเทคนิค วิธีการในการถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจง่าย			
8. มีการสร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
9. กระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วม			
10. ตอบคำถามได้อย่างชัดเจน			
11. แนะนำให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์			
รวม			
ด้านสื่อ			
12. PowerPoint ประกอบการอบรม			
13. เอกสารประกอบการอบรม			
14. ใบงาน/แบบฝึกทักษะประกอบการอบรม			
รวม			
ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้			
15. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับหลักสูตร			
16. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ศึกษาด้วยตนเอง			
17. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา			
18. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วม			
19. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหา			
รวม			
ด้านสภาพแวดล้อม			
20. สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้			
21. ความพร้อมของอุปกรณ์และวัสดุทัศนูปกรณ์			
รวม			
ด้านต่อประโยชน์ที่ได้รับ			
22. ได้รับความรู้ที่สามารถนำไปจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีของสถานศึกษาได้จริง			

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความพึงพอใจ
23. เกิดความมั่นใจในการนำความรู้ไปแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดแก่เพื่อนครู			
รวม			
ภาพรวม			

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอ

.....

.....

.....

.....

แบบสรุปลักษณะพฤติกรรมทางการเรียนของผู้เข้ารับการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำหนังสือเรียน
รายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน ตามโครงการการพัฒนาข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562

ลำดับกลุ่ม ตัวอย่าง ที่เข้ารับการพัฒนา	ผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน				ผลการ ประเมิน
	ผลการฝึก ปฏิบัติตามใบ งาน (80 คะแนน)	ผลการทดสอบ หลังเรียน (20 คะแนน)	รวมคะแนน ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน (100 คะแนน)	ร้อยละ	

แบบสัมภาษณ์ (ผู้บริหาร)

การประเมินหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน
ตามโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562

.....

1. ผู้เข้ารับการพัฒนานำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน และมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ มีการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้มากน้อยเพียงไร

1) ผู้เข้ารับการพัฒนาสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติต่อเนื่องในการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีหรือไม่ อย่างไรบ้าง

- ◆ กรณีที่ผู้เข้ารับการพัฒนาปฏิบัติได้ ทำอย่างไร
- ◆ กรณีที่ผู้เข้ารับการพัฒนาไม่สามารถปฏิบัติได้เพราะเหตุใด มีข้อจำกัดอย่างไรบ้าง

2) นอกเหนือจากการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีแล้วผู้เข้ารับการพัฒนา นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ หรือในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือไม่อย่างไร (เช่น บทเรียนออนไลน์ ใบความรู้ บล็อก ฯลฯ)

3) ปัจจัยที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีโอกาสในการจัดทำหนังสือเรียนมีอะไรบ้าง (นโยบาย แผนงานโครงการ แรงจูงใจ ความก้าวหน้าทางวิชาการ ใบประกอบวิชาชีพ ฯลฯ)

2. สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์หรือไม่จากผู้ผ่านการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีสำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน

1) บุคลากรของสถานศึกษาได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีจากผู้ผ่านการอบรมหรือไม่ อย่างไร

2) สถานศึกษามีแผนในการส่งเสริมการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกหรือไม่อย่างไร (มีหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีหรือไม่ มีกิตติมศักดิ์ อะไรบ้าง)

3) ปัจจัยที่สนับสนุน ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกมีอะไรบ้าง (นโยบาย หน่วยงานต้นสังกัด แผนงานโครงการ การประกันคุณภาพ ฯลฯ)

แบบสัมภาษณ์ (ผู้เข้ารับการพัฒนา)

การประเมินหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน
ตามโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562

.....

1. ผู้เข้ารับพัฒนานำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน และมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ มีการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้มากน้อยเพียงไร
 - 1) ผู้เข้ารับพัฒนามีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีหรือไม่อย่างไร
 - 2) ผู้เข้ารับพัฒนาสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติต่อเนื่องในการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีหรือไม่ อย่างไรบ้าง
 - ◆ กรณีที่ผู้เข้ารับพัฒนาปฏิบัติได้ ทำอย่างไร
 - ◆ กรณีที่ผู้เข้ารับพัฒนาไม่สามารถปฏิบัติได้เพราะเหตุใด มีข้อจำกัดอย่างไรบ้าง
 - 3) นอกเหนือจากการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีแล้วผู้เข้ารับพัฒนา นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ หรือในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือไม่อย่างไร (เช่น บทเรียนออนไลน์ ใบความรู้ บล็อก ฯลฯ)
 - 4) ผู้เข้ารับพัฒนาได้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีให้แก่ครู กศน.ของสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร
 - 5) ปัจจัยที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับพัฒนามีโอกาสในการจัดทำหนังสือเรียนมีอะไรบ้าง (นโยบาย แผนงานโครงการ แรงจูงใจ ความก้าวหน้าทางวิชาการ ใบประกอบวิชาชีพ ฯลฯ)
2. สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์หรือไม่จากผู้ผ่านการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือก เสรีสำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน
 - 1) บุคลากรของสถานศึกษาได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีจากผู้ผ่านการอบรมหรือไม่ อย่างไร
 - 2) สถานศึกษามีแผนในการส่งเสริมการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกหรือไม่อย่างไร (มีหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีหรือไม่ มีที่หลักสูตร อะไรบ้าง)
 - 3) ผู้บริหารให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกมีอะไรบ้าง (นโยบาย หน่วยงานต้นสังกัด แผนงานโครงการ การประกันคุณภาพ ฯลฯ)
 - 4) บุคลากรในสถานศึกษาให้ความร่วมมือ สนับสนุน มีส่วนร่วมกับผู้เข้าการพัฒนาในการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี

ประเด็นการสนทนากลุ่ม

การประเมินหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน
ตามโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
สายงานการสอน ประจำปีงบประมาณ 2562

.....

1. ผู้เข้ารับการพัฒนานำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน และมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ มีการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้มากน้อยเพียงไร

1) ผู้เข้ารับการพัฒนาสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติต่อเนื่องในการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีหรือไม่ อย่างไรบ้าง

- ◆ กรณีที่ผู้เข้ารับการพัฒนาปฏิบัติได้ ทำอย่างไร
- ◆ กรณีที่ผู้เข้ารับการพัฒนาไม่สามารถปฏิบัติได้เพราะเหตุใด มีข้อจำกัดอย่างไรบ้าง

2) นอกเหนือจากการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีแล้วผู้เข้ารับการพัฒนา นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ หรือในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือไม่อย่างไร (เช่น บทเรียนออนไลน์ ใบความรู้ บัตร ฯลฯ)

3) ปัจจัยที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีโอกาสในการจัดทำหนังสือเรียนมีอะไรบ้าง (นโยบาย แผนงานโครงการ แรงจูงใจ ความก้าวหน้าทางวิชาการ ใบประกอบวิชาชีพ ฯลฯ)

2. สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์หรือไม่จากผู้ผ่านการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีสำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน

1) บุคลากรของสถานศึกษาได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรีจากผู้ผ่านการอบรมหรือไม่ อย่างไร

2) สถานศึกษามีแผนในการส่งเสริมการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกหรือไม่อย่างไร (มีหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีหรือไม่ มีกิตติมศักดิ์ อะไรบ้าง)

3) ปัจจัยที่สนับสนุน ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกมีอะไรบ้าง (นโยบาย หน่วยงานต้นสังกัด แผนงานโครงการ การประกันคุณภาพ ฯลฯ)

รายงานการประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียน
รายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกรโรงเรียน

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๐๗/๒๕๖๒

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

ออกแบบปก : เฉลิมพล อินตะเสน